บทที่ 4

ผลการทดลอง

การทดลองที่ 1 ลักษณะความแปรปรวนของการพัฒนาเมล็ดภายในรวงของข้าวที่ปลูกในกระถาง

ผลการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของระยะพัฒนาเมล็ดบนรวงข้าวซึ่งมีลำดับการพัฒนาของรวงดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเจริญของข้าวในช่วงระยะการเจริญพันธ์ (reproductive stage)

ระยะการเติบโต	ช่วงเวลาการเปลี่ยนแปลง	หมายเหตุ
การกำเนิดช่อดอก (Panicle Initiation)	24 ถึง 28 กันยายน 2546	- เริ่มทำการบันทึกเมื่อสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงจากทั้งหมด 10 กระถางทุกกอทุกรวง - เป็นค่าเฉลี่ยจากจำนวนรวงทั้งหมด 10 รวง
ต้นข้าวตั้งท้อง (Booting)	21 ถึง 22 ตุลาคม 2546	
ระยะออกรวง (Heading)	28 ตุลาคม ถึง 9 พฤศจิกายน 2546	
ระยะออกดอก (flowering)	28 ตุลาคม ถึง 11 พฤศจิกายน 2546	

ผลการสังเกตลำดับการพัฒนาเมล็ดบนรวงอธิบายได้ดังนี้ การผสมเกสรและลำดับการสะสมน้ำหนัก (grain filling) ของเมล็ดบนรวงข้าวเมื่อต้นข้าวเจริญถึงระยะออกรวง (heading) (ภาพที่ 2) พบว่าลำดับการบานของดอกข้าวภายในแต่ละรวงส่วนใหญ่มีลำดับการผสมเกสรจากปลายรวงลงมาโคนรวงแต่พบว่ามีความแปรปรวนของการผสมเกสรภายในรวง โดยพบว่าภายในรวงนั้นจะเกิดการผสมเกสรลำดับแรกที่เมล็ดบริเวณปลายระแง้ไม่ว่าระแง้นั้นอยู่ที่ส่วนปลายรวงหรือโคน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

รวง โดยเมล็ดที่บริเวณปลายรวงจะมีการผสมเกสรเกิดขึ้นก่อน แต่อาจพบได้บ้างที่เมล็ดบริเวณปลายระแง้ที่อยู่ส่วนโคนรวงซึ่งเป็นความแปรปรวนที่พบดังแสดงในภาพที่ 2

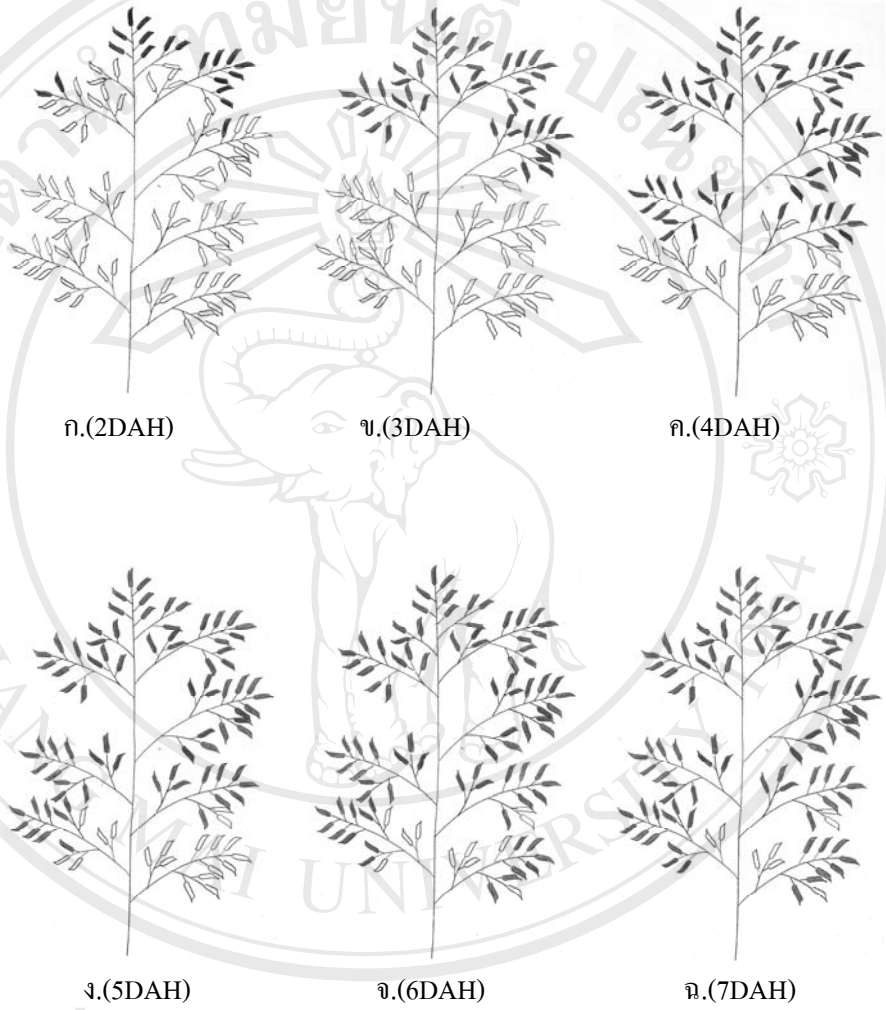

ภาพที่ 2 ลำดับการผสมเกสร (ลำดับการบาน) ของดอกข้าว

หมายเหตุ:รวงที่นำเสนอเป็นค่าเฉลี่ยจากทั้ง 10 รวงและตัวอย่างรวงแต่ละรวงได้นำเสนอในภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ลำดับการผสมเกสรของรวงข้าวทั้งหมดที่ทำการสังเกต พบว่า มีระยะเวลาไม่เท่ากันโดยมีรวงที่ใช้เวลาในการผสมเกสรสั้นที่สุดคือ 4 วันและใช้เวลาในการผสมเกสรนานที่สุดคือ 6 วัน (ภาคผนวก) ซึ่งจากการสังเกตลำดับการบานของดอกข้าว พบว่ามีความแปรปรวนภายในแต่ละรวง แต่พบว่าภายในแต่ละรวงส่วนใหญ่มีลำดับการผสมเกสรจากปลายรวงลงมาโคนรวงและมีความแปรปรวนของเมล็ดที่ไม่มีการผสมเกสรในบางรวงเกิดขึ้น

การสะสมอาหารในเมล็ดเป็นไปตามลำดับการผสมเกสรโดยเมล็ดที่ผสมเกสรเสร็จก่อนก็จะเกิดการสะสมอาหารก่อนซึ่งได้แสดงผลในตารางที่ 2 โดยเป็นการแสดงถึงการพัฒนาในช่วง ripening การเจริญเปลี่ยนแปลงของเมล็ดข้าวหลังผสมเกสรสังเกตจากการบานของดอกข้าว ซึ่งหมายถึงการผสมเกสรเสร็จสิ้นลงและเกิดการเปลี่ยนแปลงเซลล์ต่าง ๆ ภายในรังไข่เพื่อสร้างเม็ดแป้งและใช้เวลาประมาณ 25 -30 วันเมล็ดจะแก่เต็มที่

ตารางที่ 2 การพัฒนาของรวงข้าวในการสะสมน้ำหนักแห้งของเมล็ดหลังระยะการเจริญเติบโต

ระยะการเติบโต	ช่วงเวลาการเปลี่ยนแปลง	หมายเหตุ
4. ระยะน้ำนม	5 ถึง 9 พฤศจิกายน 2546	สังเกตรวงตามลำดับ
5. ระยะแป้งอ่อน	10 ถึง 16 พฤศจิกายน 2546	การบานของดอกที่ได้
6. ระยะแป้งแข็ง	16 ถึง 23 พฤศจิกายน 2546	บันทึกแล้วและบันทึก
7. ระยะสุกแก่	23 พฤศจิกายน ถึง 3 ธันวาคม 2546	ค่าเฉลี่ยจากจำนวน รวงทั้งหมด 10 รวง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

การทดลองที่ 2 ผลของรูปแบบการปลูกและการใช้สารเคมีและตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงที่สัมพันธ์ต่อการพัฒนารวงและคุณภาพข้าว

1. ผลการวิเคราะห์การเจริญเติบโตของรวง

1.1 รูปแบบการปลูกแบบนาดำ

จำนวนวันเฉลี่ยที่ข้าวสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุด

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของจำนวนวันเฉลี่ยที่ข้าวสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุด (ตารางที่ 3) พบว่าวันที่ข้าวมีน้ำหนักแห้งเมล็ดสะสมสูงสุดในแต่ละตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq 0.01$) โดยเมล็ดข้าวบริเวณโคนรวงและกลางรวงใช้ระยะเวลาการสะสมน้ำหนักแห้งใกล้เคียงกันมีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 29 และ 27 วันหลังออกรวงตามลำดับ ซึ่งมากกว่าเมล็ดข้าวที่บริเวณปลายรวงที่ใช้ระยะเวลาการสะสมน้ำหนักแห้งโดยเฉลี่ยเท่ากับ 25 วันหลังออกรวง (ตารางที่ 4) นอกจากนี้ผลการทดลองพบว่าการพ่นสารเคมีไม่มีผลต่อจำนวนวันที่ข้าวมีน้ำหนักแห้งเมล็ดสะสมสูงสุด (ตารางที่3)

น้ำหนักแห้งของเมล็ดสะสมสูงสุด

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของน้ำหนักแห้งเมล็ดในแต่ละตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง (ตารางที่ 3) พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการพ่นสารเคมีและตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง ($p \leq 0.05$) กล่าวคือข้าวที่ได้รับการพ่นจิบเบอเรลลินมีน้ำหนักแห้งเมล็ดในแต่ละตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงโดยเฉลี่ยมากกว่าข้าวที่ได้รับการพ่นสารโพแทสเซียมไอโอไดด์ ไดเมทธิพีนและไม่พ่นสารใด ซึ่งข้าวที่ได้รับการพ่นสารจิบเบอเรลลินมีน้ำหนักแห้งเมล็ดที่อยู่บริเวณกลางรวงสูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ 1.54 กรัมต่อน้ำหนัก 50 เมล็ด ในขณะที่ข้าวที่ได้รับการพ่นโพแทสเซียมไอโอไดด์ ไม่พ่นสารใดและพ่นไดเมทธิพีนมีน้ำหนักแห้งเมล็ดที่อยู่บริเวณโคนรวงสูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ 1.45, 1.44 และ 1.37 กรัมต่อน้ำหนัก 50 เมล็ดตามลำดับ (ตารางที่ 5)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนการพัฒนารวงข้าวภายใต้การพ่นสารเคมีและการแบ่งเมล็ดตามตำแหน่งภายในรวงที่มีรูปแบบการปลูกแบบนาดำ

แหล่งความแปรปรวน	จำนวนวันเฉลี่ยที่ข้าวสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุด	น้ำหนักแห้งเมล็ดสะสมสูงสุด	อัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดเฉลี่ย	อัตราการสะสมน้ำหนักแห้งสูงสุด
S	ns	ns	ns	ns
P	**	*	ns	*
SxP	ns	*	ns	ns
CV %	7.20	4.94	10.60	22.02

S = การพ่นสารเคมี P = ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง

ns = ไม่มีความแตกต่างทางสถิติ

* = มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$)

** = มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($P \leq 0.01$)

ตารางที่ 4 จำนวนวันเฉลี่ยที่ข้าวสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุดในแต่ละส่วนของ

ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง	จำนวนวันเฉลี่ยที่ข้าวสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุด (วันหลังออกดอก)
ปลายรวง	25.8b
กลางรวง	27.7a
โคนรวง	29.3a

LSD (0.05) = 1.72

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

อัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดเฉลี่ย

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของอัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดเฉลี่ย (ตารางที่ 3) ไม่พบว่ามีความแตกต่างกันระหว่างการพ่นสารเคมี ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง ตลอดจนอิทธิพลร่วมกันของการพ่นสารเคมีและตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง

ของอัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดเฉลี่ย ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วอัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดเฉลี่ยของรวงข้าวในแต่ละตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงมีค่าเท่ากับ 0.04 กรัมต่อวัน

ตารางที่ 5 น้ำหนักแห้งของเมล็ดในแต่ละตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงภายใต้การพ่นสารเคมีและตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงต่างกัน

สารเคมี	น้ำหนักแห้งของเมล็ดในแต่ละส่วนรวง (กรัมต่อน้ำหนัก 50 เมล็ด)			เฉลี่ย
	ปลายรวง	กลางรวง	โคนรวง	
ไม่พ่นสาร	1.32	1.26	1.44	**1.34**
โพแทสเซียมไอโอไดด์	1.44	1.36	1.45	**1.41**
จิบเบอเรลลิน	1.34	1.54	1.45	**1.44**
ไดเมทธิพิน	1.31	1.31	1.37	**1.33**
เฉลี่ย	**1.35**	**1.36**	**1.42**	

LSD (0.05) การพ่นสาร X ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง = 0.14

อัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุด

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของอัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุด (ตารางที่ 3) พบว่าอัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุดในแต่ละส่วนของรวงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) โดยเมล็ดข้าวบริเวณปลายรวงมีอัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ 0.07 กรัมต่อรวงต่อวัน สูงกว่าเมล็ดข้าวบริเวณโคนรวงที่มีอัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ 0.05 กรัมต่อรวงต่อวัน (ตารางที่ 6) ผลการทดลองพบว่าการพ่นสารเคมีไม่มีผลต่ออัตราการสะสมน้ำหนักแห้งสูงสุด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 6 อัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุดในแต่ละส่วนรวง

ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง	อัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุด (กรัมต่อรวงต่อวัน)
ปลายรวง	0.0783a
โคนรวง	0.0582b

LSD (0.05) = 0.0141

1.2 รูปแบบการปลูกแบบนาหว่าน

จำนวนวันเฉลี่ยที่ข้าวสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุด

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของจำนวนวันเฉลี่ยที่ข้าวสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุด (ตารางที่ 7) พบว่าวันที่ข้าวมีน้ำหนักแห้งเมล็ดสะสมสูงสุดในแต่ละตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) โดยเมล็ดข้าวบริเวณโคนรวงใช้ระยะเวลาการสะสมน้ำหนักแห้งมีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 30 วันหลังออกดอก เมล็ดข้าวบริเวณกลางรวงใช้ระยะเวลาการสะสมน้ำหนักแห้งมีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 28 วันหลังออกดอก และเมล็ดข้าวที่อยู่บริเวณปลายรวงใช้ระยะเวลาการสะสมน้ำหนักแห้งมีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 26 วันหลังออกดอก (ตารางที่ 8) นอกจากนี้ผลการทดลองพบว่าการพ่นสารเคมีไม่มีผลต่อจำนวนวันเฉลี่ยที่ข้าวสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุด (ตารางที่ 7)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 7 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนการพัฒนารวงข้าวภายใต้การพ่นสารเคมีและการแบ่งเมล็ดตามตำแหน่งภายในรวงที่มีรูปแบบการปลูกแบบนาหว่าน

แหล่งความแปรปรวน	จำนวนวันเฉลี่ยที่ข้าวสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุด	น้ำหนักแห้งเมล็ดสะสมสูงสุด	อัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดเฉลี่ย	อัตราการสะสมน้ำหนักแห้งสูงสุด
S	ns	ns	ns	*
P	*	ns	**	ns
SxP	ns	ns	ns	*
CV%	10.33	15.88	10.59	23.43

S = การพ่นสารเคมี P = ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง

ns = ไม่มีความแตกต่างทางสถิติ

* = มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$)

** = มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($P \leq 0.01$)

ตารางที่ 8 จำนวนวันเฉลี่ยที่ข้าวสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุดในแต่ละส่วนรวง

ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง	จำนวนวันเฉลี่ยที่ข้าวสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุด (วันหลังออกดอก)
ปลายรวง	26.58b
กลางรวง	28.33ab
โคนรวง	30.33a

LSD (0.05) = 2.54

น้ำหนักแห้งของเมล็ดสะสมสูงสุด

จากผลวิเคราะห์ทางสถิติ (analysis of variance) ของน้ำหนักแห้งเมล็ดในแต่ละตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง (ตารางที่ 7) ไม่พบว่ามีความแตกต่างกันระหว่างการพ่นสารเคมี ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง ตลอดจนอิทธิพลร่วมกันของการพ่นสารเคมีและตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงของ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

น้ำหนักแห้งเมล็ด ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วข้าวมีน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุดเท่ากับ 1.52 กรัมต่อน้ำหนักแห้ง 50 เมล็ด

อัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดเฉลี่ย

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของอัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดเฉลี่ย (ตารางที่ 7) พบว่าอัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดเฉลี่ยในแต่ละตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq 0.01$) โดยเมล็ดข้าวบริเวณส่วนปลายรวงมีอัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเฉลี่ยเท่ากับ 0.05 กรัมต่อวัน ในขณะที่เมล็ดข้าวบริเวณโคนรวงและกลางรวงมีอัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเฉลี่ยที่ไม่แตกต่างทางสถิติคือเฉลี่ยเท่ากับ 0.04 กรัมต่อวัน (ตารางที่ 9) ผลการทดลองพบว่าการพ่นสารเคมีไม่มีผลต่ออัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดเฉลี่ย

ตารางที่ 9 อัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดเฉลี่ยในแต่ละส่วนรวง

ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง	อัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดเฉลี่ย (กรัมต่อวัน)
ปลายรวง	0.05a
กลางรวง	0.04b
โคนรวง	0.04ab

LSD (0.05) = 0.0043

อัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุด

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของอัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุด (ตารางที่ 7) พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ร่วมระหว่างการพ่นสารเคมีและตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง ($p<0.05$) กล่าวคือเมล็ดข้าวส่วนปลายรวงมีอัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงกว่าเมล็ดส่วนโคนรวง ภายใต้การพ่นสารไดเมทธิพีน และที่ไม่มีการพ่นสารใด ซึ่งเมล็ดข้าวส่วนปลายรวงที่ได้รับการพ่นสารไดเมทธิพีนมีอัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ 0.1

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

กรัมต่อรวงต่อวัน ในขณะที่เมล็ดข้าวส่วนโคนรวงที่ได้รับการพ่นไดเมทธิพีนมีอัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ 0.05 กรัมต่อรวงต่อวัน (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 อัตราการสะสมน้ำหนักเมล็ดสูงสุดภายใต้การพ่นสารเคมีและตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงต่างกัน

สารเคมี	อัตราการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุด (กรัมต่อรวงต่อวัน)		เฉลี่ย
	ปลายรวง	โคนรวง	
ไม่พ่นสาร	0.1083	0.0580	**0.0831**
โพแทสเซียมไอโอไดด์	0.0677	0.0750	**0.0713**
จิบเบอเรลลิน	0.0663	0.0897	**0.0780**
ไดเมทธิพีน	0.1083	0.0587	**0.0835**
เฉลี่ย	**0.0876**	**0.0703**	

LSD (0.05) การพ่นสาร X ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง = 0.0261

2. การสะสมน้ำหนักแห้งและความชื้นของเมล็ดเปรียบเทียบระหว่างบริเวณปลายและโคนรวง

2.1 การสะสมน้ำหนักแห้งและความแตกต่างของน้ำหนักแห้งเมล็ดส่วนปลายและโคนรวงของข้าวที่ไม่พ่นสารใด

จากการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของน้ำหนักเมล็ดข้าวบริเวณปลายและโคนรวงที่ไม่มีการพ่นสารทั้งรูปแบบการปลูกแบบนาดำ (ภาพที่ 3) และนาหว่าน (ภาพที่ 4) พบว่าทั้งการปลูกแบบนาดำและนาหว่าน การสะสมน้ำหนักแห้งของข้าวบริเวณปลายรวงเกิดขึ้นได้เร็ว โดยสังเกตจากเมล็ดข้าวส่วนปลายรวงมีน้ำหนักแห้งสูงกว่าน้ำหนักแห้งส่วนโคนรวงและเมื่อถึงระยะ 20 วันหลังออกรวงน้ำหนักแห้งของเมล็ดส่วนโคนรวงจึงเริ่มมีค่าใกล้เคียงกับน้ำหนักแห้งส่วนปลายรวงส่วนในรูปแบบการปลูกแบบนาหว่านมีความแตกต่างของน้ำหนักแห้งส่วนปลายและโคนรวงใกล้เคียงกันที่ 25 วันหลังออกรวง และเมื่อนำค่าน้ำหนักแห้งของส่วนปลายและโคนรวงหาค่าความแตกต่างพบว่าทั้งรูปแบบการปลูกแบบนาดำและนาหว่าน มีรูปแบบของความแตกต่างของน้ำหนักรวงส่วนปลายและส่วนโคนคล้ายคลึงกันและมีความแตกต่างกันของน้ำหนักส่วนปลายและส่วนโคนรวง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

น้อยลงในระยะ 20 วันหลังออกรวง จากการสังเกตความแปรปรวนพบว่ารูปแบบการปลูกแบบนาดำมีความแปรปรวนน้อยที่สุดที่ประมาณ 20 วันหลังออกรวง (ภาพที่ 5) และรูปแบบการปลูกแบบนาหว่านมีความแปรปรวนน้อยที่สุดที่ประมาณ 25 วันหลังออกรวง (ภาพที่ 6) นอกจากนี้ยังพบว่าทั้งสองรูปแบบการปลูกมีความแตกต่างกันของน้ำหนักแห้งเมล็ดข้าวที่ 11 วันหลังออกรวงเท่ากัน แต่รูปแบบการปลูกแบบนาหว่านมีความแตกต่างของน้ำหนักแห้งส่วนปลายและโคนรวงสูงสุดเท่ากับ 0.42 กรัม ส่วนรูปแบบการปลูกแบบนาดำมีความแตกต่างของน้ำหนักแห้งส่วนปลายและโคนรวงสูงสุดเท่ากับ 0.31 กรัม

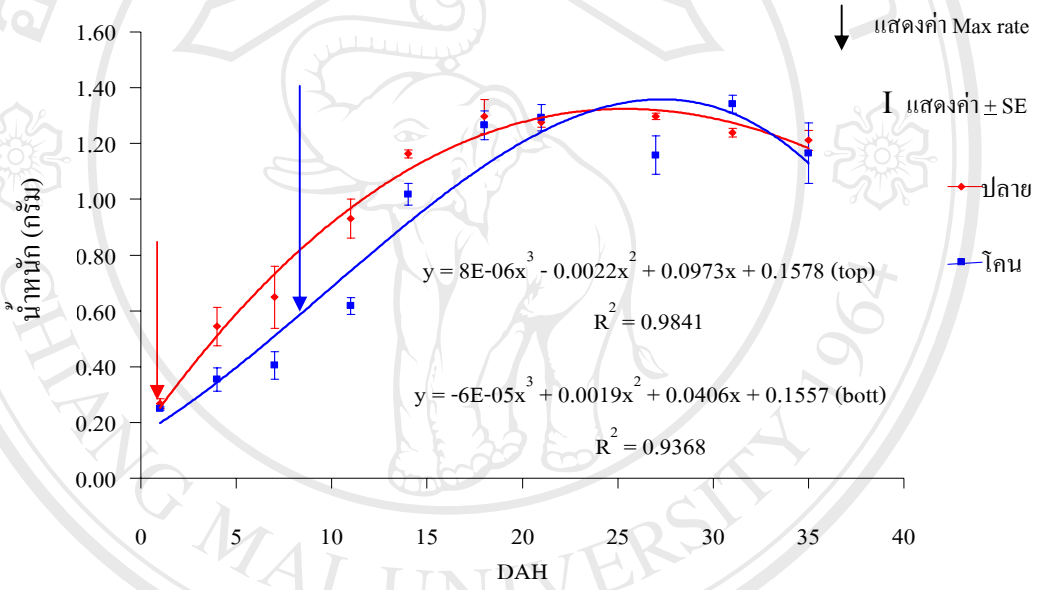

ภาพที่ 3 แสดงน้ำหนักของเมล็ดข้าวบริเวณส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาดำที่ไม่มีการพ่นสารใด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

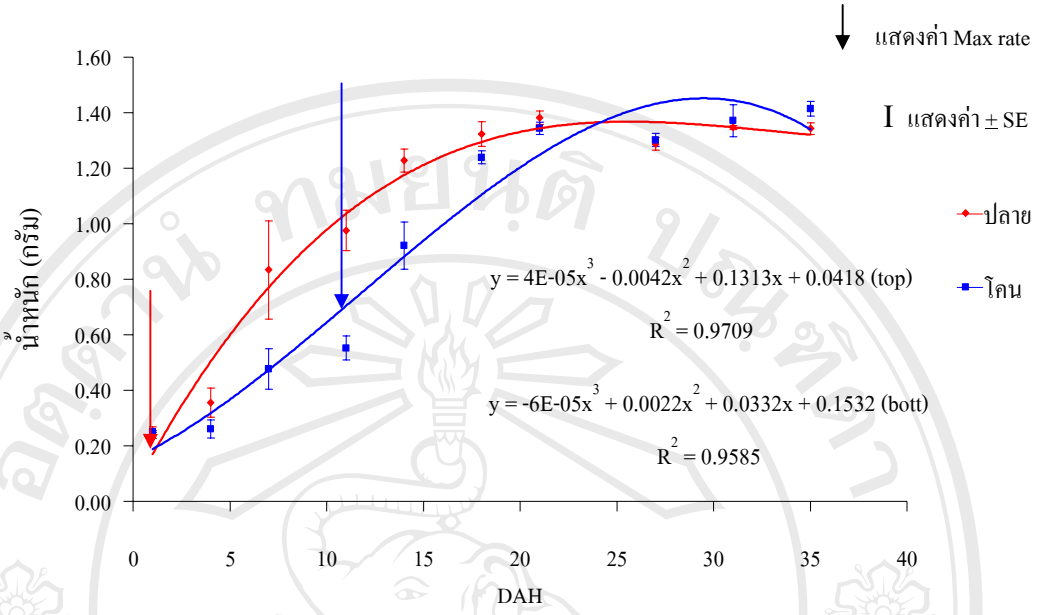

ภาพที่ 4 แสดงน้ำหนักของเมล็ดข้าวบริเวณส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาหว่านที่ไม่มีการพ่นสารใด

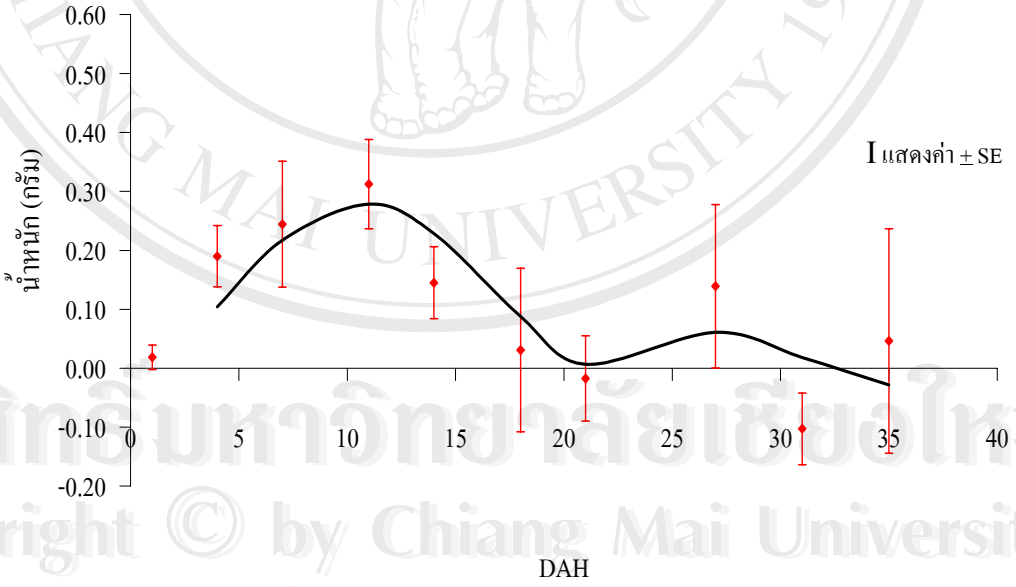

ภาพที่ 5 แสดงความแตกต่างของน้ำหนักแห้งเมล็ดระหว่างปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาดำที่ไม่มีการพ่นสาร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

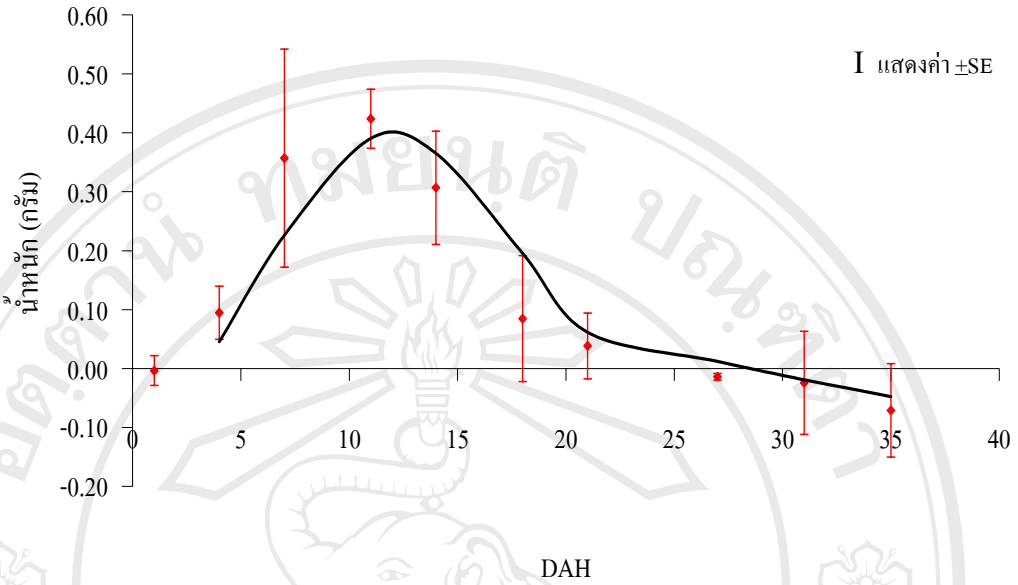

ภาพที่ 6 แสดงความแตกต่างของน้ำหนักแห้งเมล็ดระหว่างปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาหว่านที่ไม่มีการพ่นสาร

2.2 เปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดภายในรวงและความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดในส่วนปลายและโคนรวงของข้าวที่ไม่พ่นสาร

จากการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงเปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดภายในรวง พบว่าทั้งในรูปแบบการปลูกแบบนาดำ (ภาพที่ 7) และนาหว่าน (ภาพที่ 8) เปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดข้าวส่วนโคนรวงมีค่าสูงกว่าเมล็ดส่วนปลายรวง และเมื่อนำมาหาค่าความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดระหว่างส่วนปลายและโคนรวง พบว่ารูปแบบการปลูกแบบนาดำมีความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดสูงมากกว่ารูปแบบการปลูกแบบนาหว่านทุกระยะของการพัฒนาตลอดระยะเวลา 40 วันหลังออกรวง (ภาพที่ 9) แต่ในรูปแบบการปลูกแบบนาหว่านพบว่ามีความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดที่ช่วงเวลา 5 – 25 วันหลังออกรวง (ภาพที่ 10) หลังจากนั้นจึงพบว่ามีความแตกต่างของความชื้นเมล็ดลดลง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

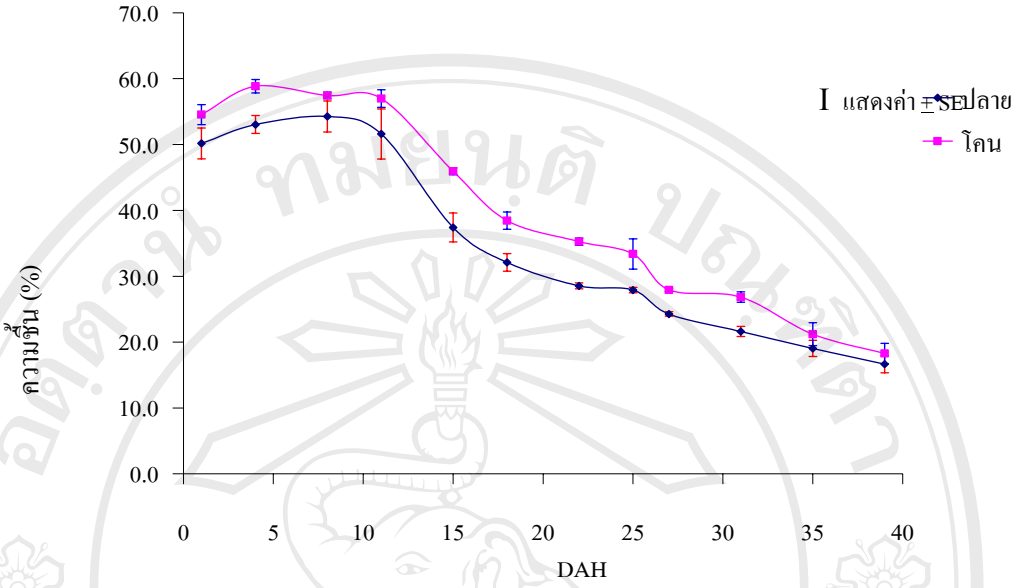

ภาพที่ 7 แสดงเปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดข้าวบริเวณส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาดำที่ไม่มีการพ่นสาร

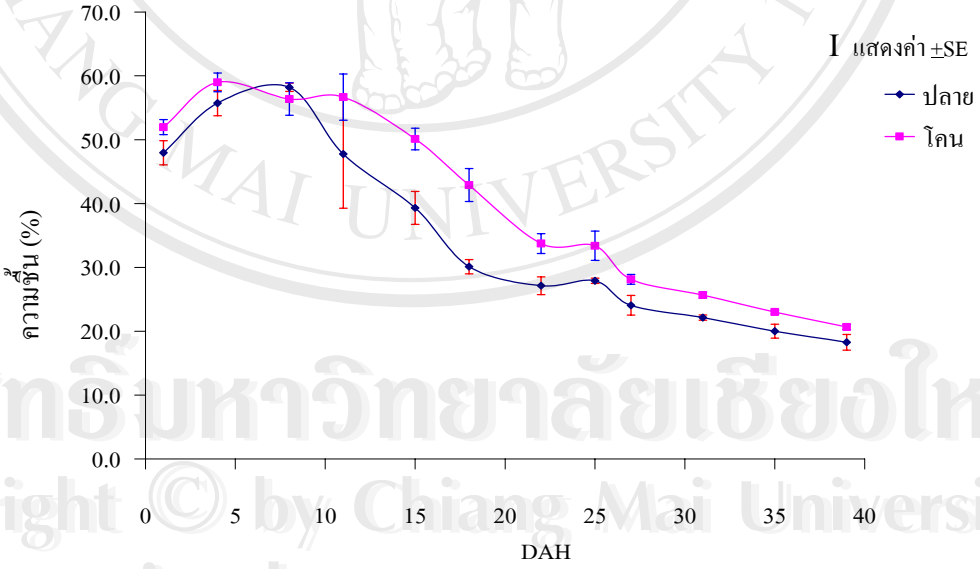

ภาพที่ 8 แสดงเปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดข้าวบริเวณส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาหว่านที่ไม่มีการพ่นสาร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

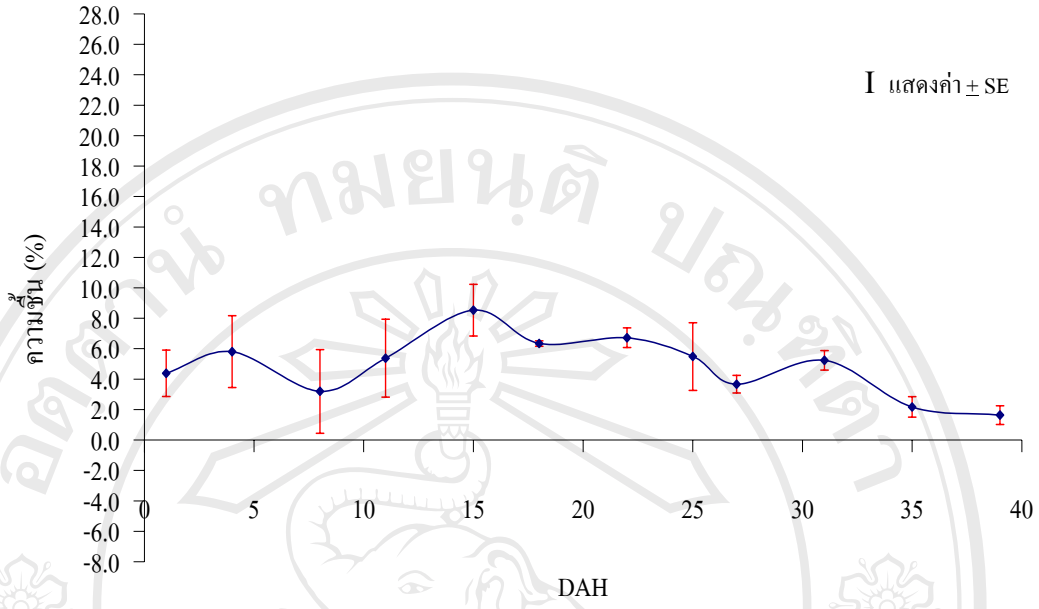

ภาพที่ 9 แสดงความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดข้าวระหว่างส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาดำที่ไม่มีการพ่นสาร

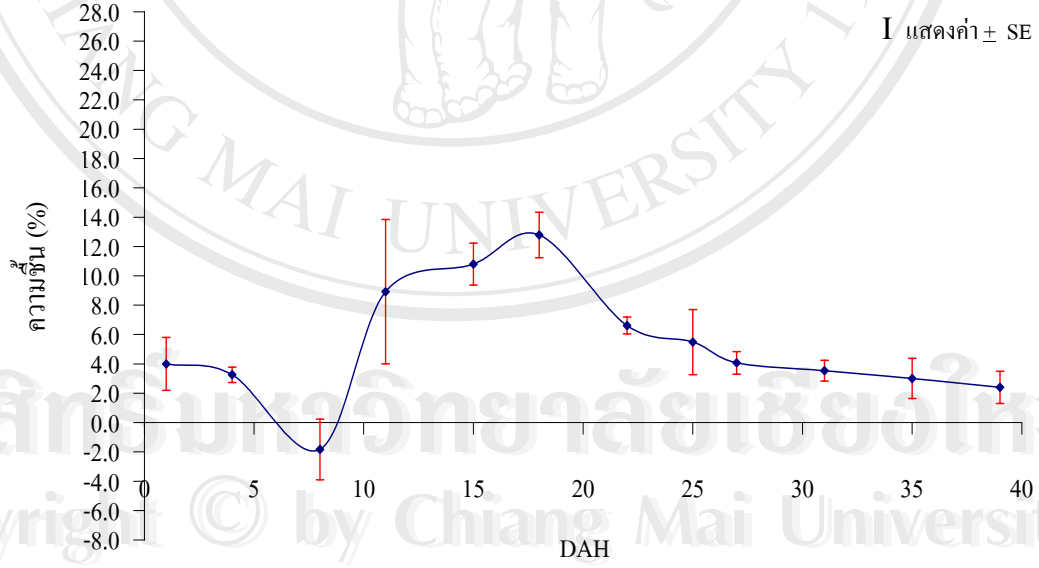

ภาพที่ 10 แสดงความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดข้าวระหว่างส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาหว่านที่ไม่มีการพ่นสาร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

2.3 การสะสมน้ำหนักแห้งและความแตกต่างของน้ำหนักแห้งเมล็ดส่วนปลายและโคนรวงของข้าวที่ได้รับการพ่นสารโพแทสเซียมไอโอไดด์

จากการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของน้ำหนักเมล็ดข้าวบริเวณปลายและโคนรวงภายใต้การพ่นสารโพแทสเซียมไอโอไดด์ให้แก่ข้าว พบว่ามีผลต่อความแตกต่างของน้ำหนักเมล็ดบริเวณปลายและโคนรวงเมื่อเปรียบเทียบระหว่างรูปแบบการปลูกแบบนาดำและนาหว่าน โดยข้าวที่ปลูกในรูปแบบนาดำมีความแตกต่างกันของน้ำหนักเมล็ดส่วนปลายและโคนรวง จนกระทั่ง 27 วันหลังออกรวงความแตกต่างของน้ำหนักเมล็ดจึงเริ่มลดลง (ภาพที่ 11) ส่วนรูปแบบการปลูกแบบนาหว่านระยะ 5 วันแรกหลังการออกรวง น้ำหนักเมล็ดส่วนปลายและโคนรวงไม่แตกต่างกันมากนัก (ภาพที่ 12) จากนั้นพบว่าเมล็ดส่วนปลายรวงมีการเพิ่มน้ำหนักขึ้นอย่างรวดเร็ว มากกว่าเมล็ดส่วนโคนรวง และมีน้ำหนักเมล็ดส่วนปลายและโคนรวงใกล้เคียงกันอีกครั้งที่ 25 วันหลังออกรวง และเมื่อนำค่าน้ำหนักแห้งเมล็ดของส่วนปลายและโคนรวงหาค่าความแตกต่าง พบว่ารูปแบบการปลูกแบบนาดำ (ภาพที่ 13) มีความแตกต่างของการสะสมน้ำหนักเมล็ดระหว่างส่วนปลายและโคนรวงน้อยกว่ารูปแบบการปลูกแบบนาหว่านและมีค่าความแตกต่างน้อยลงที่ 30 วันหลังออกรวง ส่วนในรูปแบบการปลูกแบบนาหว่าน (ภาพที่ 14) พบว่าตั้งแต่ 5 – 20 วันหลังออกรวง มีความแตกต่างของการสะสมน้ำหนักเมล็ดระหว่างส่วนปลายและโคนรวงเกิดขึ้นมาก และหลังจาก 20 วันหลังออกรวง พบว่าการสะสมน้ำหนักเมล็ดของรวงส่วนปลายและโคนรวงมีความแตกต่างลดลง นอกจากนี้ยังพบว่าความแตกต่างของน้ำหนักแห้งเมล็ดระหว่างส่วนปลายและโคนรวงของรูปแบบการปลูกแบบนาดำมีค่าสูงสุดเท่ากับ 0.32 กรัมที่ 11 วันหลังออกรวง ส่วนข้าวที่มีรูปแบบการปลูกแบบนาหว่าน พบว่ามีความแตกต่างของน้ำหนักแห้งระหว่างส่วนปลายและโคนรวงสูงสุดเท่ากับ 0.41 กรัมที่ 14 วันหลังออกรวง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

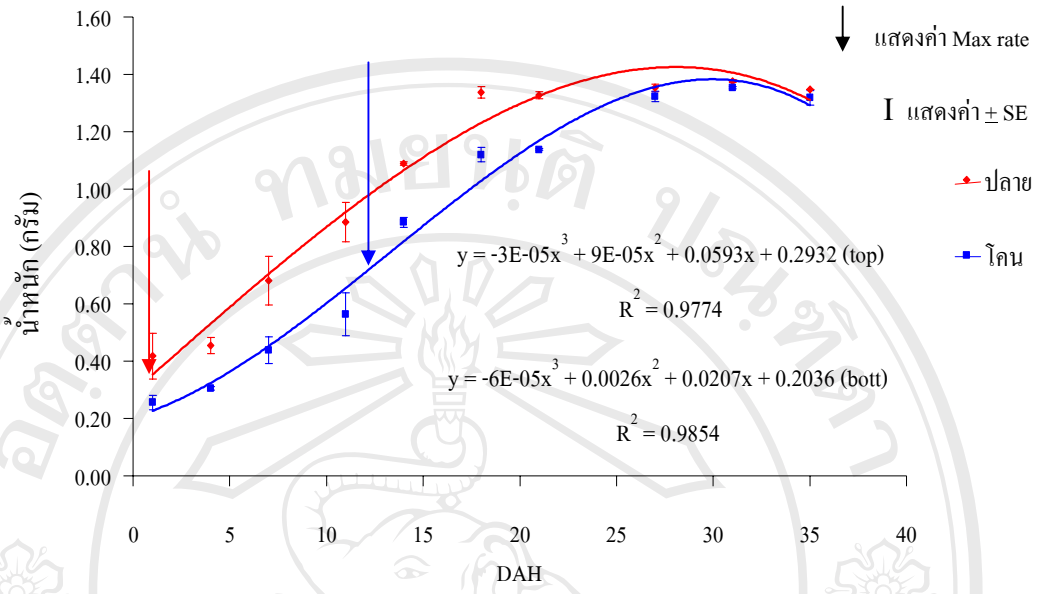

ภาพที่ 11 แสดงน้ำหนักของเมล็ดข้าวบริเวณส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาดำภายใต้การพ่นสารโพแทสเซียมไอโอไดด์

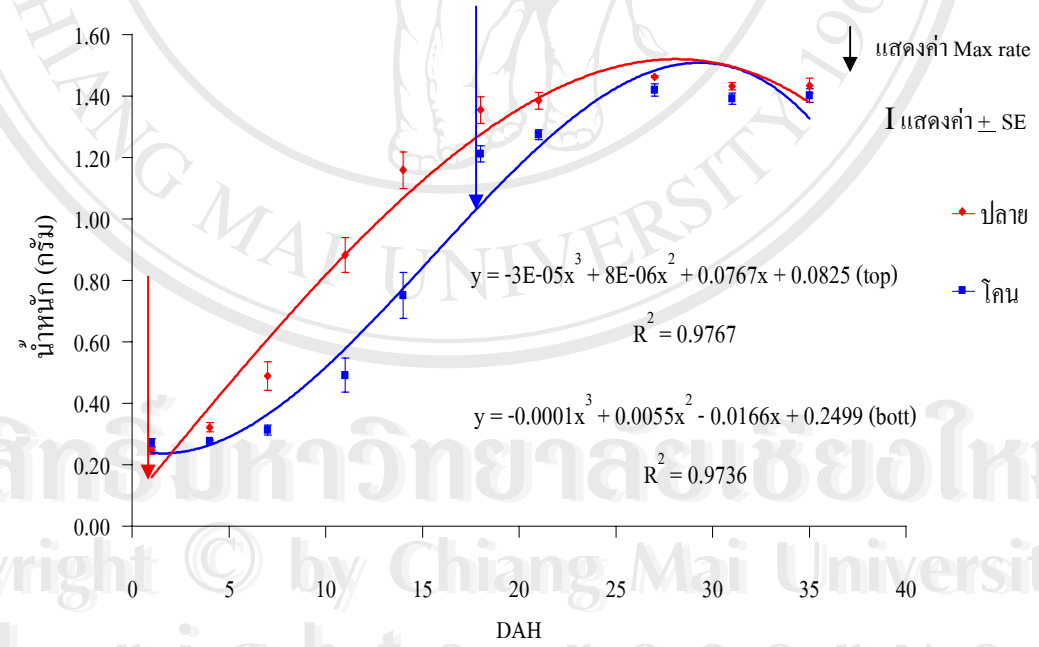

ภาพที่ 12 แสดงน้ำหนักของเมล็ดข้าวบริเวณส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาหว่านภายใต้การพ่นสารโพแทสเซียมไอโอไดด์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

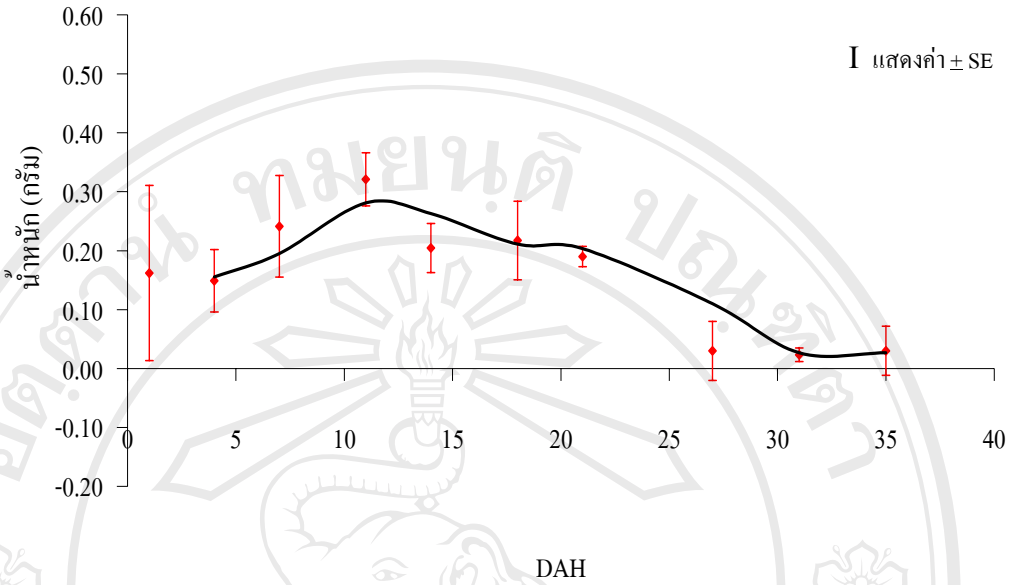

ภาพที่ 13 แสดงความแตกต่างของน้ำหนักแห้งเมล็ดระหว่างปลายและโคนรวงรูปแบบนาดำภายใต้การพ่นสารโพแทสเซียมไอโอไดด์

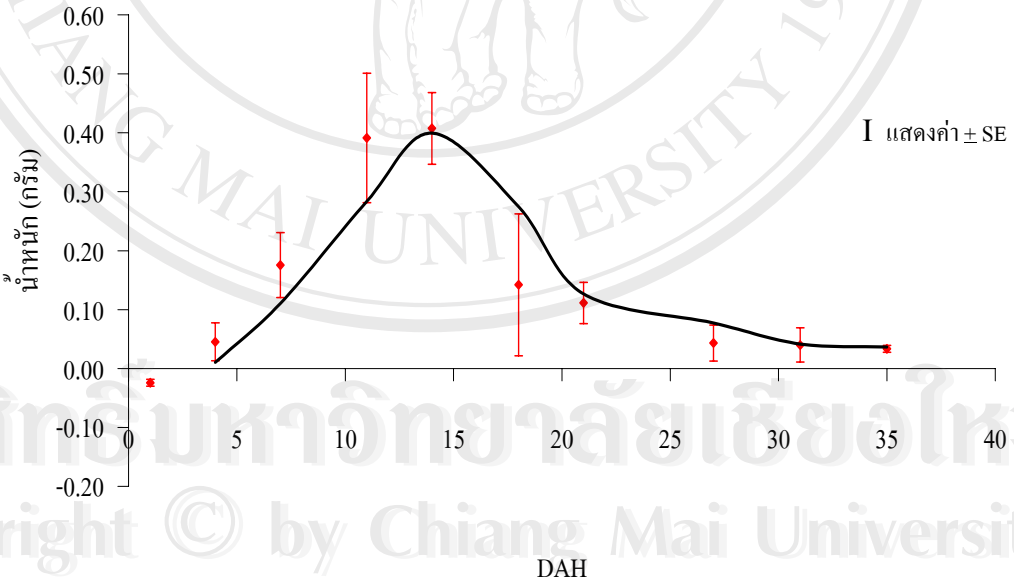

ภาพที่ 14 แสดงความแตกต่างของน้ำหนักแห้งเมล็ดระหว่างปลายและโคนรวงรูปแบบนาหว่านภายใต้การพ่นสารโพแทสเซียมไอโอไดด์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

2.4 เปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดภายในรวงและความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดส่วนปลายและโคนรวงภายใต้การพ่นสารโพแทสเซียมไอโอไดด์

จากการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของเปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดภายในรวง พบว่าทั้งรูปแบบนาดำและนาหว่านมีรูปแบบของเปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดคล้ายคลึงกัน ซึ่งในรูปแบบการปลูกแบบนาดำ (ภาพที่ 15) พบว่ามีเปอร์เซ็นต์ความชื้นความแตกต่างกันตลอด 40 วันหลังออกรวง ต่างจากรูปแบบการปลูกแบบนาหว่าน (ภาพที่ 16) ซึ่งพบว่าตั้งแต่ 1 – 15 วันหลังออกรวง เปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดมีค่าใกล้เคียงกันมากแต่หลังจาก 15 – 27 วันหลังออกรวงพบว่ามีเปอร์เซ็นต์ความชื้นมีความแตกต่างกันมาก แต่พบว่าที่ระยะ 30 วันหลังออกรวงความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดระหว่างส่วนปลายและโคนรวงมีค่าใกล้เคียงกัน และเมื่อนำมาหาค่าความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดระหว่างส่วนปลายและโคนรวง พบว่ารูปแบบการปลูกแบบนาดำ (ภาพที่ 17) มีความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดระหว่างส่วนปลายและโคนรวงค่อนข้างยาวนานกว่ารูปแบบการปลูกแบบนาหว่าน กล่าวคือช่วงระยะเวลา 10 – 25 วันหลังออกรวง พบความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดระหว่างส่วนปลายและโคนรวง และเริ่มมีค่าใกล้เคียงกันหลังระยะ 25 วันหลังออกรวง ส่วนรูปแบบการปลูกแบบนาหว่าน (ภาพที่ 18) พบความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดในช่วง 15 – 25 วันหลังออกรวง ซึ่งมีระยะความแตกต่างสั้นกว่ารูปแบบการปลูกแบบนาดำ

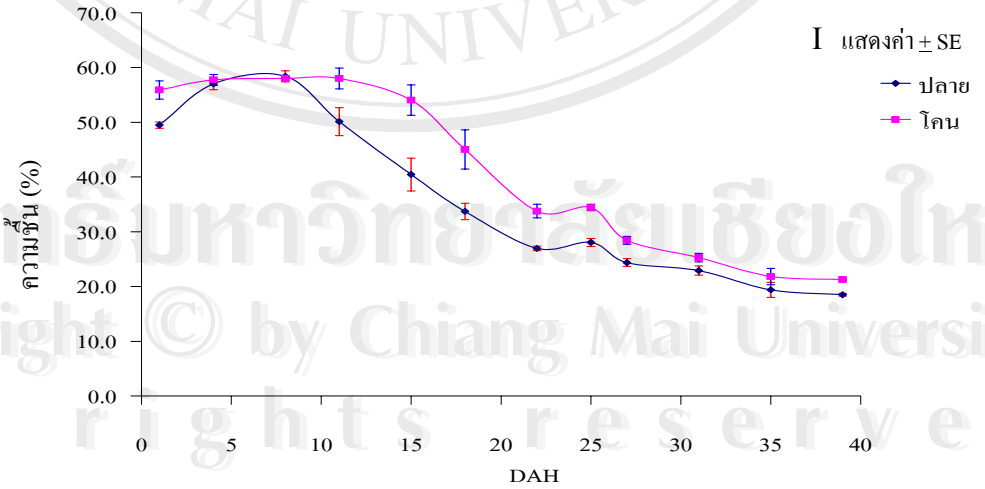

ภาพที่ 15 แสดงเปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดข้าวบริเวณส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาดำภายใต้การพ่นสารโพแทสเซียมไอโอไดด์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

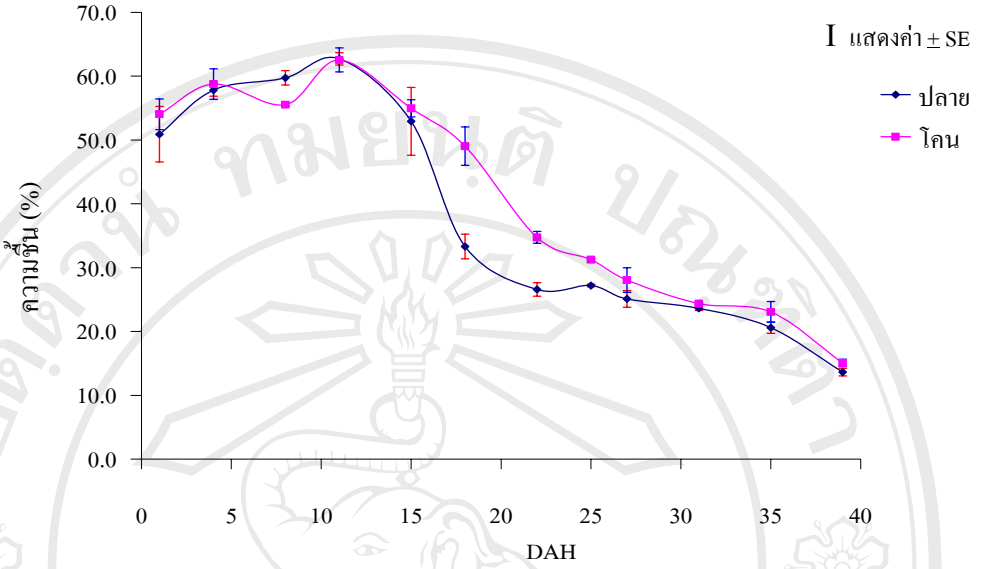

ภาพที่ 16 แสดงเปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดข้าวบริเวณส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาหว่านภายใต้การพ่นสารโพแทสเซียมไอโอไดด์

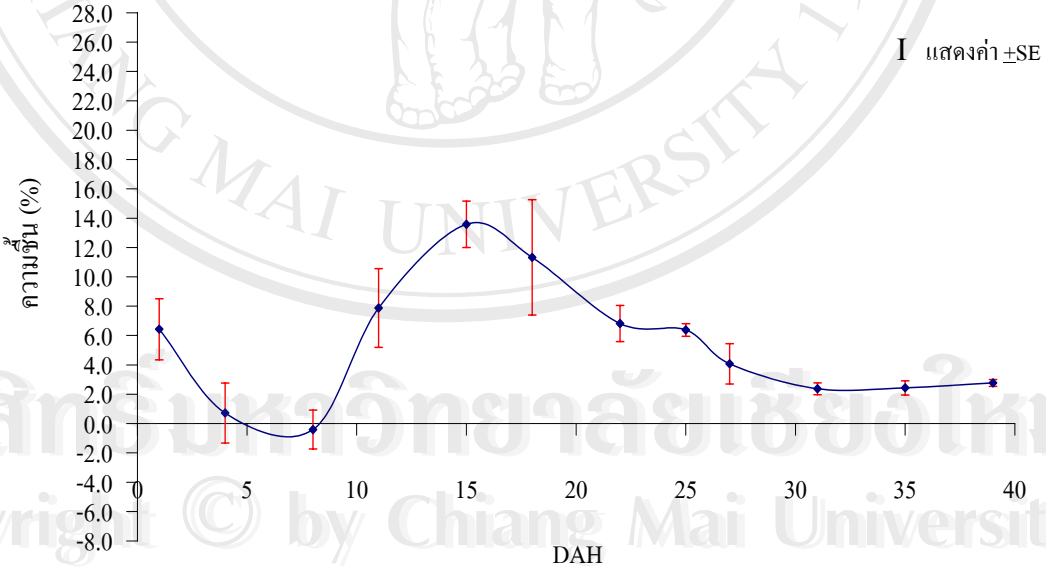

ภาพที่ 17 แสดงความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดข้าวระหว่างส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาดำภายใต้การพ่นสารโพแทสเซียมไอโอไดด์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

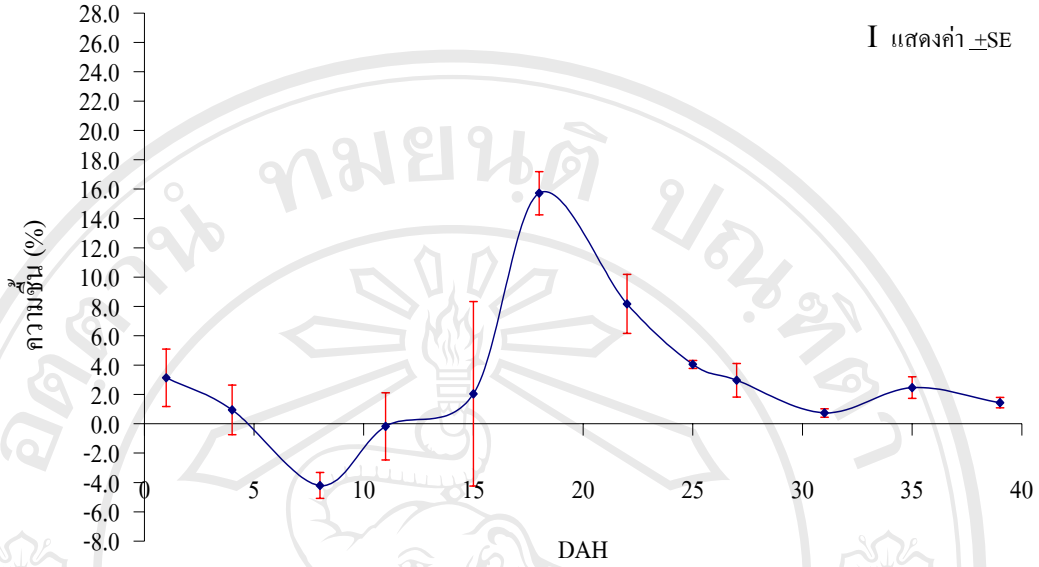

ภาพที่ 18 แสดงความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดข้าวระหว่างส่วนปลายและโคนรวง รูปแบบการปลูกแบบนาหว่านภายใต้การพ่นสารโพแทสเซียมไอโอไดด์

2.5 การสะสมน้ำหนักแห้งและความแตกต่างของน้ำหนักแห้งเมล็ดส่วนปลายและโคนรวงของข้าวที่ได้รับการพ่นสารจิบเบอเรลลิน

จากการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของน้ำหนักเมล็ดข้าวบริเวณปลายและโคนรวงภายใต้การพ่นจิบเบอเรลลิน พบว่าการปลูกรูปแบบนาดำ (ภาพที่ 19) มีความแตกต่างของน้ำหนักเมล็ดส่วนปลายและโคนรวง จนถึง 20 วันหลังออกรวง พบว่าน้ำหนักเมล็ดส่วนปลายและโคนรวงมีค่าใกล้เคียงกันมาก ส่วนรูปแบบการปลูกแบบนาหว่าน (ภาพที่ 20) พบว่าในช่วงระยะ 5 – 25 วันหลังออกรวง น้ำหนักเมล็ดส่วนปลายและโคนรวงมีความแตกต่างกันที่สังเกตเห็นได้ชัดเจน และหลังจาก 27 วันหลังออกรวงจึงมีน้ำหนักเมล็ดใกล้เคียงกัน และเมื่อนำน้ำหนักเมล็ดส่วนปลายและโคนรวงมาหาค่าความแตกต่าง ในรูปแบบการปลูกแบบนาดำ (ภาพที่ 21) พบว่าที่ 20 วันหลังออกรวงน้ำหนักเมล็ดส่วนปลายและโคนรวงมีความใกล้เคียงกันมาก และพบว่ามีความแตกต่างของน้ำหนักแห้งเมล็ดของส่วนปลายและโคนรวงสูงสุดเท่ากับ 0.31 กรัมที่ 14 วันหลังออกรวง ส่วนในรูปแบบการปลูกแบบนาหว่าน (ภาพที่ 22) มีช่วงความแตกต่างของน้ำหนักเมล็ดส่วนปลายและโคนรวงยาวนานกว่า โดยใช้ช่วงเวลาตั้งแต่ 5 – 27 วันหลังออกรวง น้ำหนักเมล็ดส่วนปลายและโคนรวง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

จึงค่อนข้างใกล้เคียงกัน และพบว่ามีความแตกต่างของน้ำหนักแห้งเมล็ดส่วนปลายและโคนรวงสูงสุดเท่ากับ 0.35 กรัมที่ 11 วันหลังออกรวง

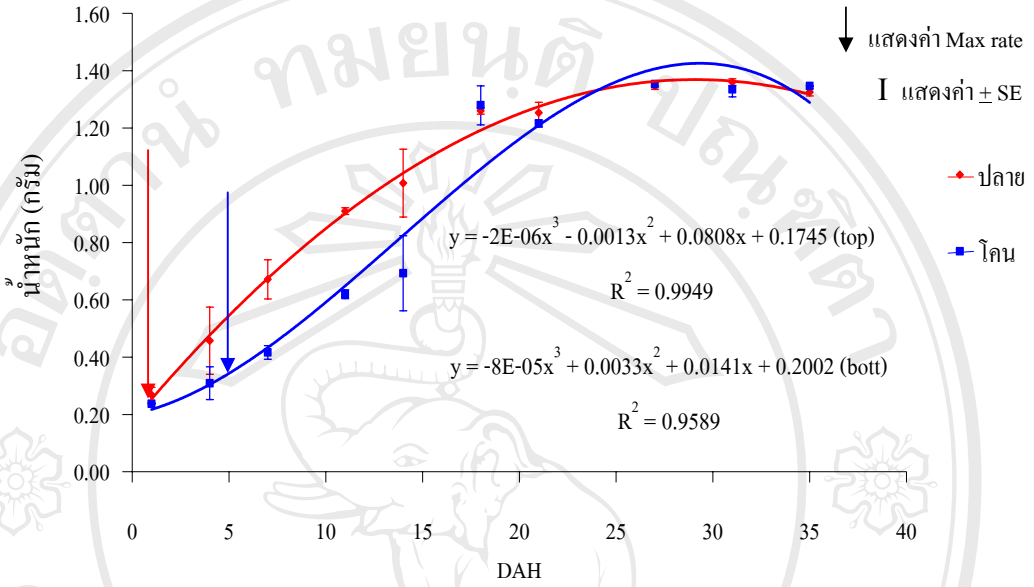

ภาพที่ 19 แสดงน้ำหนักของเมล็ดข้าวบริเวณส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาดำภายใต้การพ่นสารจิบเบอเรลลิน

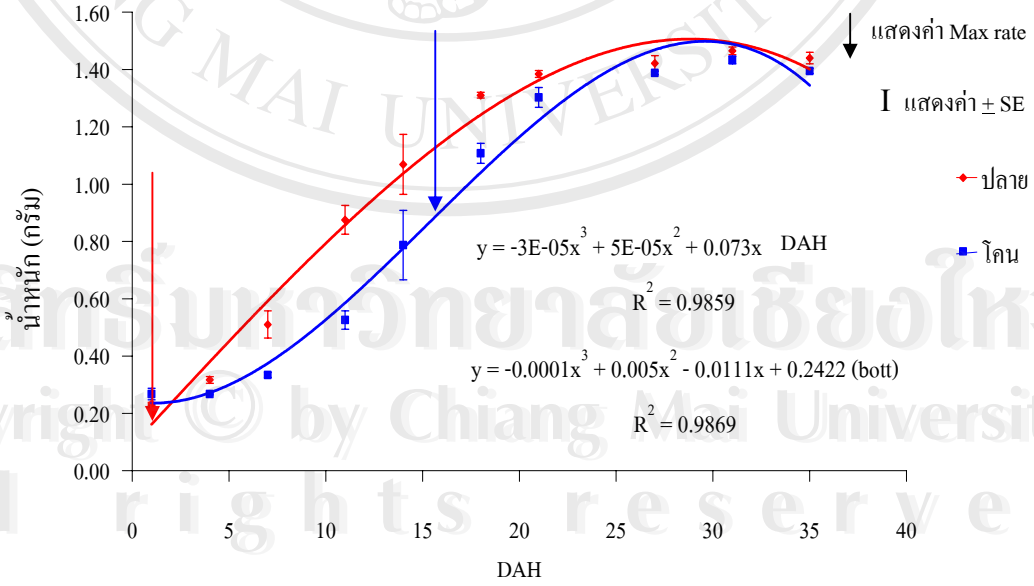

ภาพที่ 20 แสดงน้ำหนักของเมล็ดข้าวบริเวณส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาหว่านภายใต้การพ่นสารจิบเบอเรลลิน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

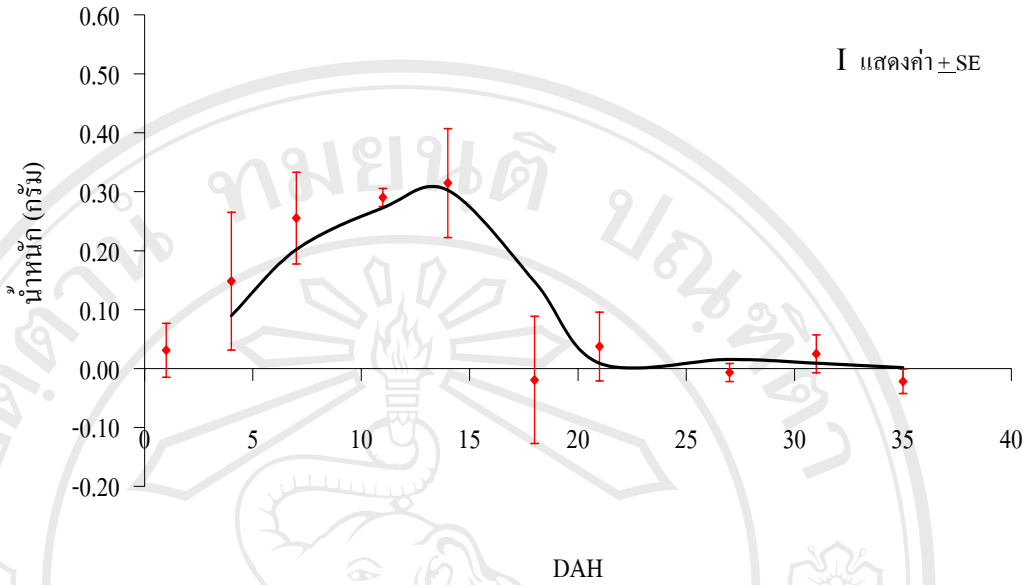

ภาพที่ 21 แสดงความแตกต่างของน้ำหนักแห้งเมล็ดระหว่างปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาดำภายใต้การพ่นสารจิบเบอเรลลิน

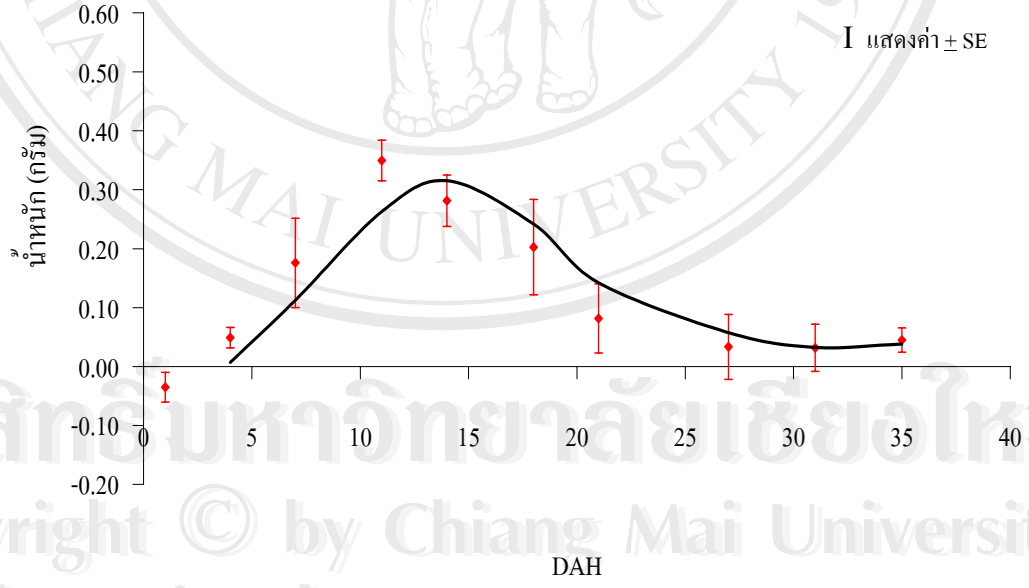

ภาพที่ 22 แสดงความแตกต่างของน้ำหนักแห้งเมล็ดระหว่างปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาหว่านภายใต้การพ่นสารจิบเบอเรลลิน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

2.6 เปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดภายในรวงและความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดส่วนปลายและโคนรวงภายใต้การพ่นสารจิบเบอเรลลิน

จากการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของเปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดภายในรวง พบว่าในรูปแบบการปลูกแบบนาดำ (ภาพที่ 23) เมล็ดข้าวมีเปอร์เซ็นต์ความชื้นที่ต่างกันทุกระยะและพบว่ามีเปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดใกล้เคียงกันที่ 35 วันหลังออกรวง แต่พบว่าในรูปแบบการปลูกแบบนาหว่าน (ภาพที่ 24) เปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดมีความใกล้เคียงกันมากกว่าแต่มีช่วงเวลา 15 – 25 วันหลังออกรวงที่มีเปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดส่วนปลายและโคนรวงต่างกัน และที่ 27 วันหลังออกรวงจึงมีค่าใกล้เคียงกันอีกครั้ง และเมื่อนำค่าเปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดหาความแตกต่าง พบว่ารูปแบบการปลูกแบบนาดำ (ภาพที่ 25) เมล็ดส่วนปลายและโคนรวงมีความแตกต่างกัน 2 ช่วงคือระยะ 10 – 23 วันและช่วง 27 – 33 วันหลังออกรวง และลดลงเมื่อเข้าสู่ระยะ 35 วันหลังออกรวง ส่วนรูปแบบการปลูกแบบนาหว่าน (ภาพที่ 26) ที่ช่วงเวลา 10 – 25 วันหลังออกรวง มีความแปรปรวนของเปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดแตกต่างกันอย่างชัดเจนและหลังจาก 25 วันหลังออกรวงพบว่าความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นลดลง

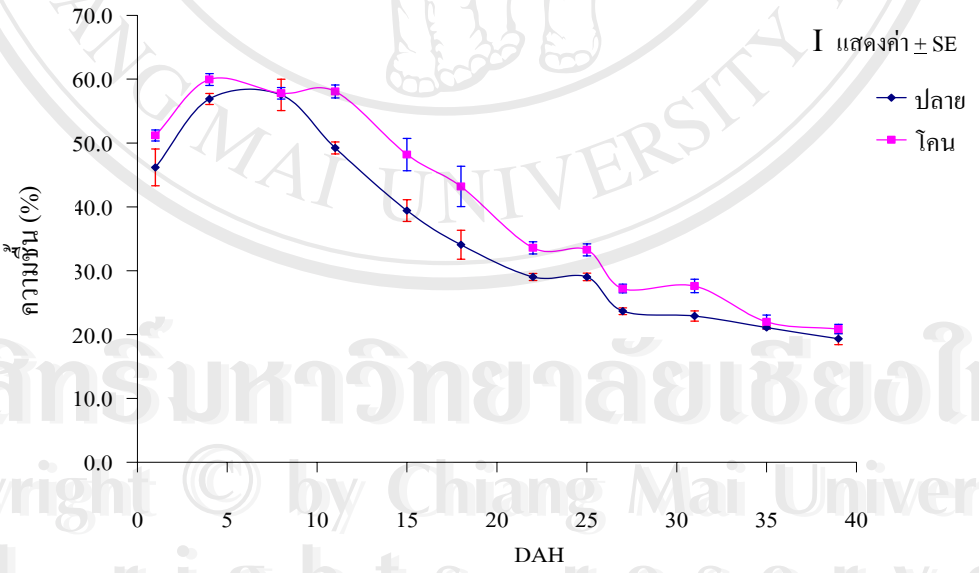

ภาพที่ 23 แสดงเปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดข้าวบริเวณส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาดำภายใต้การพ่นสารจิบเบอเรลลิน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

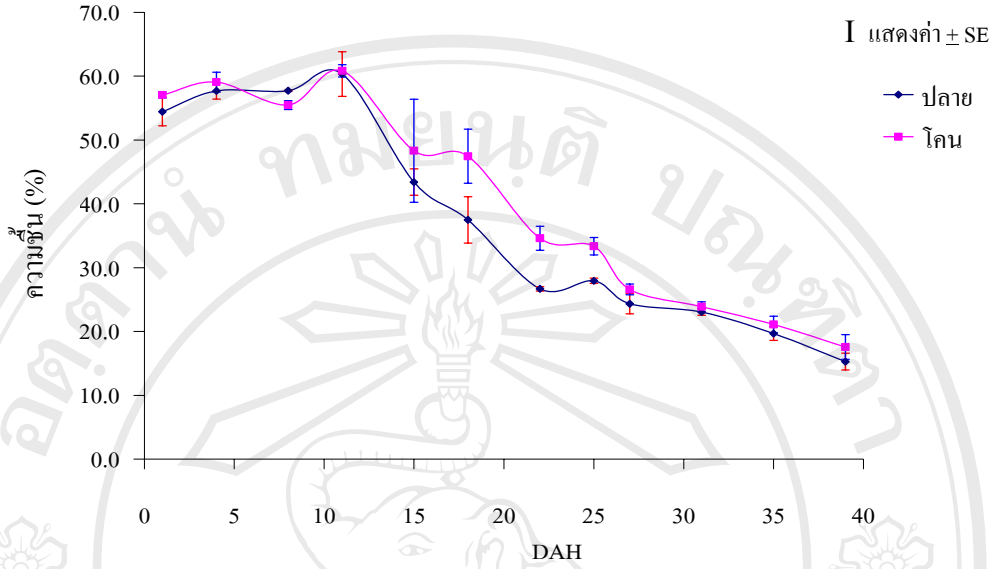

ภาพที่ 24 แสดงเปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดข้าวบริเวณส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาหว่านภายใต้การพ่นสารจิบเบอเรลลิน

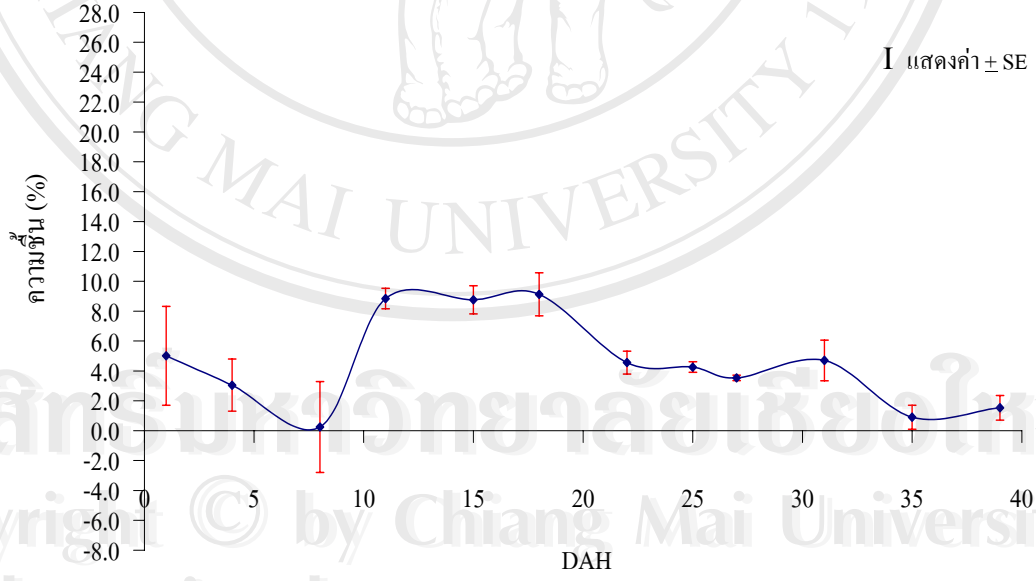

ภาพที่ 25 แสดงความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดข้าวระหว่างส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาดำภายใต้การพ่นสารจิบเบอเรลลิน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

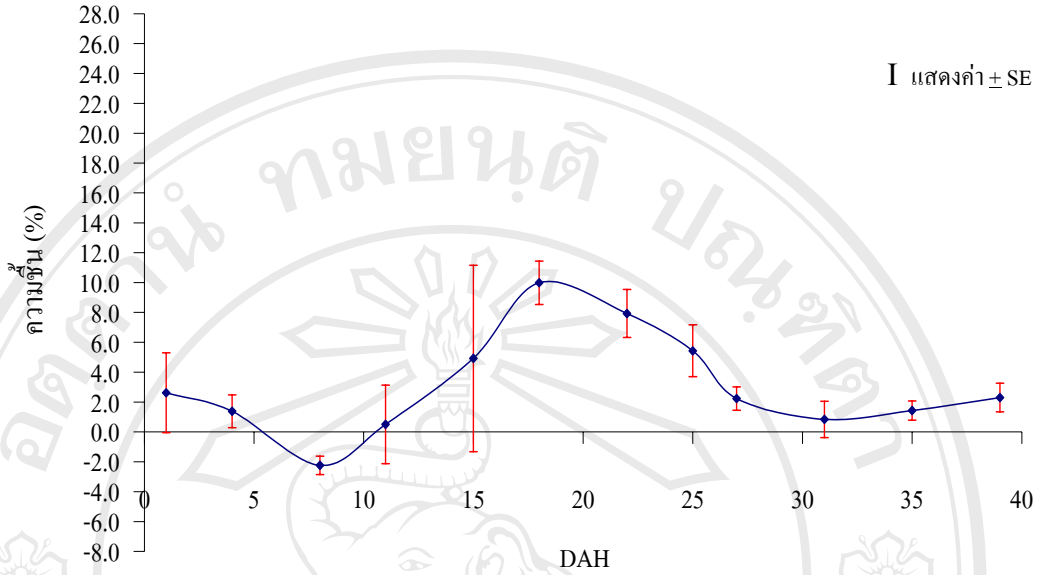

ภาพที่ 26 แสดงความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดข้าวระหว่างส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาหว่านภายใต้การพ่นสารจิบเบอเรลลิน

2.7 การสะสมน้ำหนักแห้งและความแตกต่างของน้ำหนักแห้งเมล็ดส่วนปลายและโคนรวงของข้าวที่ได้รับการพ่นสารไดเมทธิพีน

จากการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของน้ำหนักเมล็ดข้าวบริเวณปลายและโคนรวงภายใต้การพ่นไดเมทธิพีน พบว่าทั้งรูปแบบการปลูกแบบนาดำ (ภาพที่ 27) และรูปแบบนาหว่าน (ภาพที่ 28) มีน้ำหนักเมล็ดส่วนปลายและโคนรวงใกล้เคียงกันประมาณ 20 วันหลังออกรวง ซึ่งสังเกตเห็นได้ชัดเจนเมื่อนำมาหาความแตกต่างของน้ำหนักเมล็ดส่วนปลายและโคนรวง โดยพบว่าทั้งสองรูปแบบการปลูกมีรูปแบบที่คล้ายคลึงกันแต่ในรูปแบบการปลูกนาดำ (ภาพที่ 29) มีความแตกต่างน้อยกว่ารูปแบบนาหว่าน (ภาพที่ 30) และมีความแตกต่างของน้ำหนักเมล็ดส่วนปลายและโคนรวงลดลง ในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกัน คือ ที่ 20 วันหลังออกรวง เมื่อพิจารณาความแตกต่างของน้ำหนักเมล็ดส่วนปลายและโคนรวงพบว่า รูปแบบการปลูกแบบนาดำมีความแตกต่างของน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุดเท่ากับ 0.62 กรัม ที่ 11 วันหลังออกรวง ส่วนรูปแบบการปลูกแบบนาหว่านมีความแตกต่างของน้ำหนักเมล็ดระหว่างปลายและโคนรวงสูงสุดเท่ากับ 0.85 กรัม ที่ 11 วันหลังออกรวง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

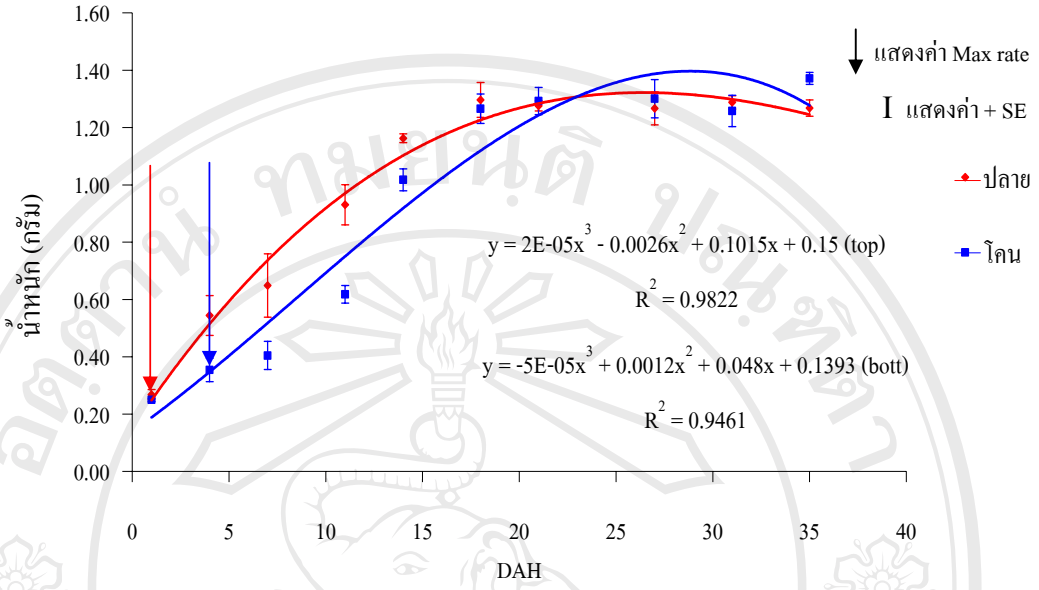

ภาพที่ 27 แสดงน้ำหนักของเมล็ดข้าวบริเวณส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาดำภายใต้การพ่นสารไดเมทธิพีน

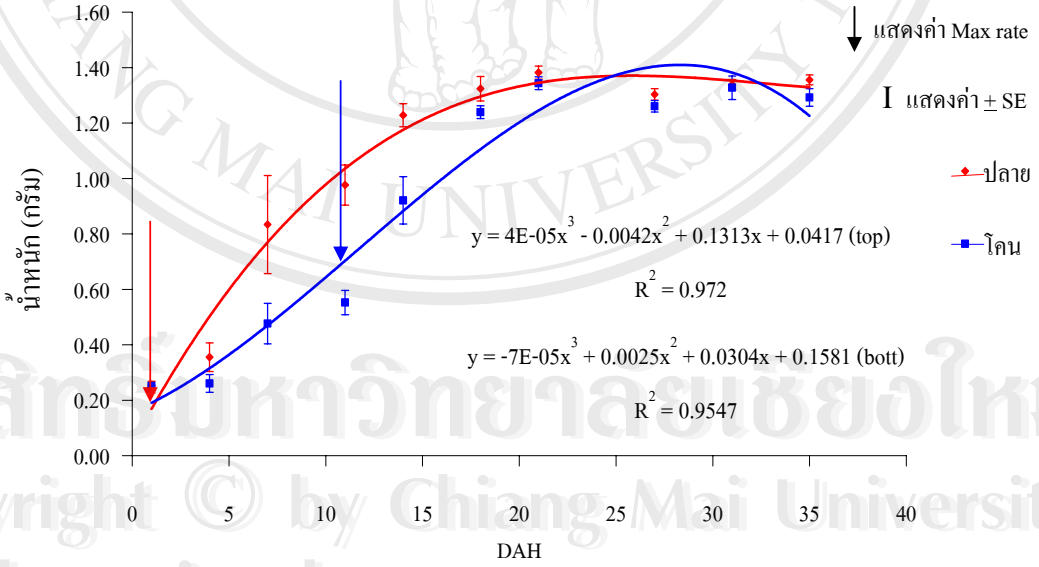

ภาพที่ 28 แสดงน้ำหนักของเมล็ดข้าวบริเวณส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาหว่านภายใต้การพ่นสารไดเมทธิพีน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

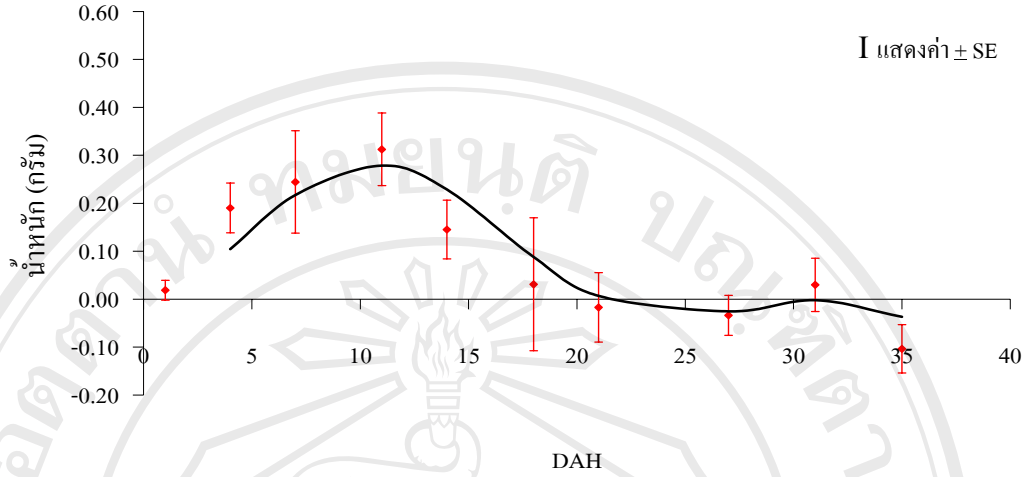

ภาพที่ 29 แสดงความแตกต่างของน้ำหนักแห้งเมล็ดระหว่างปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาดำภายใต้การพ่นสารไดเมทธิพีน

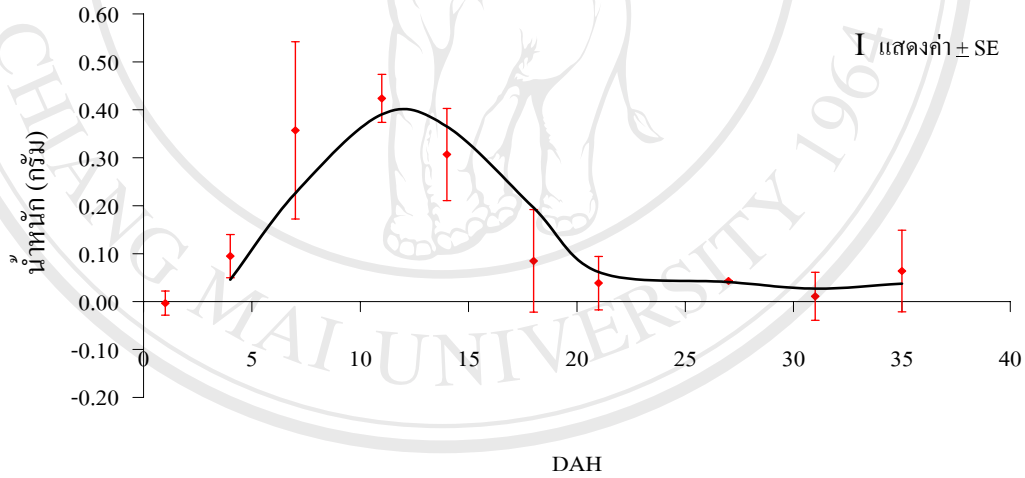

ภาพที่ 30 แสดงความแตกต่างของน้ำหนักแห้งเมล็ดระหว่างปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาหว่านภายใต้การพ่นสารไดเมทธิพีน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

2.8 เปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดภายในรวงและความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดส่วนปลายและโคนรวงภายใต้การพ่นสารไดเมทธิพีน

จากการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของเปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดภายในรวง พบว่าในรูปแบบการปลูกแบบนาดำ (ภาพที่ 31) มีความต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดตลอดระยะการ

เติบโต และมีค่าเปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดใกล้เคียงกันที่ 35 วันหลังออกรวง แต่ในรูปแบบการปลูกแบบนาหว่าน (ภาพที่ 32) พบว่าช่วงความแตกต่างระหว่าง 10 – 27 วันหลังออกรวง และหลังจาก 27 วันหลังออกรวงแล้ว ค่าเปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดมีความใกล้เคียงกันมาก เมื่อหาค่าความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดระหว่างส่วนปลายและโคนรวง พบว่ารูปแบบการปลูกแบบนาดำ (ภาพที่ 33) มีความแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจนตลอดระยะการเติบโต ส่วนในรูปแบบการปลูกแบบนาหว่าน (ภาพที่ 34) เปอร์เซ็นต์ความชื้นเมล็ดมีความแตกต่างมากที่ระยะ 10 – 27 วันหลังออกรวงและ 30 – 40 วันหลังออกรวง

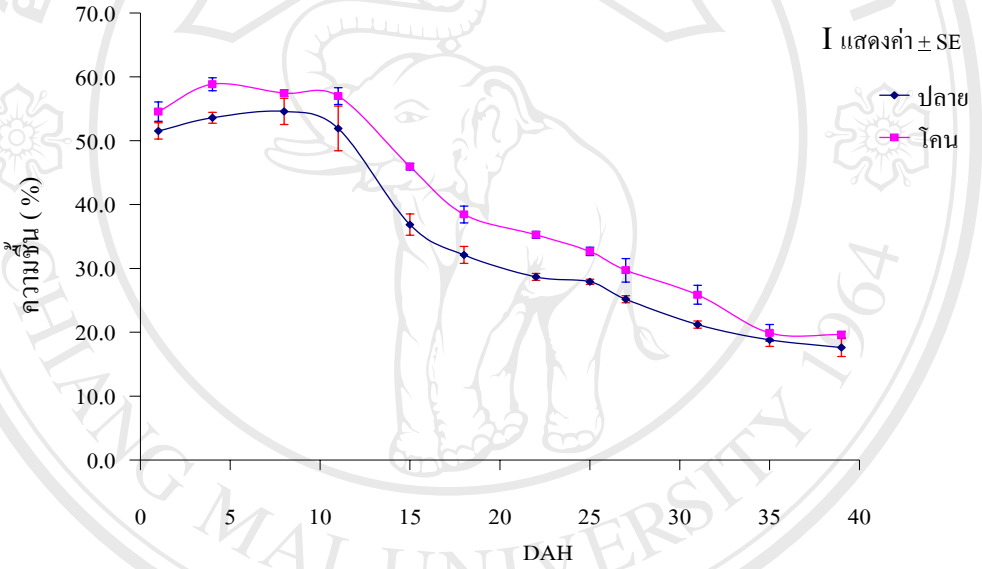

ภาพที่ 31 แสดงเปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดข้าวบริเวณส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาดำภายใต้การพ่นสารไดเมทธิพีน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

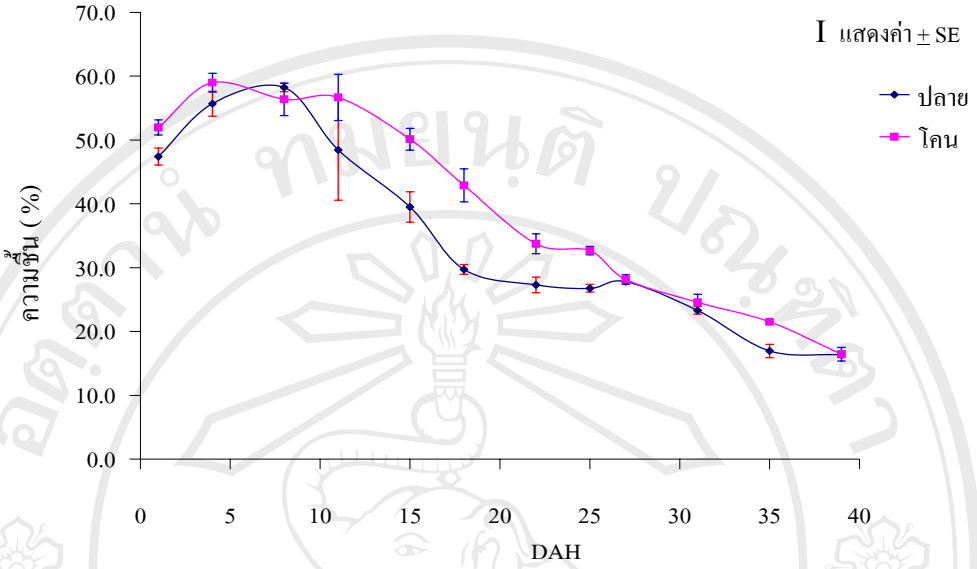

ภาพที่ 32 แสดงเปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดข้าวบริเวณส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาหว่านภายใต้การพ่นสารไดเมทธิพีน

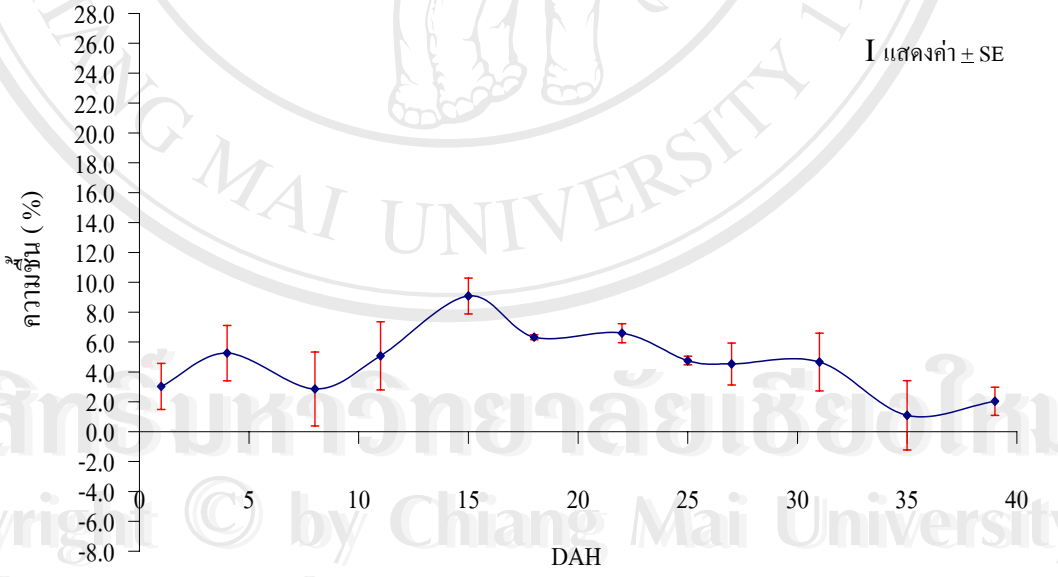

ภาพที่ 33 แสดงความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดข้าวระหว่างส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาดำภายใต้การพ่นสารไดเมทธิพีน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

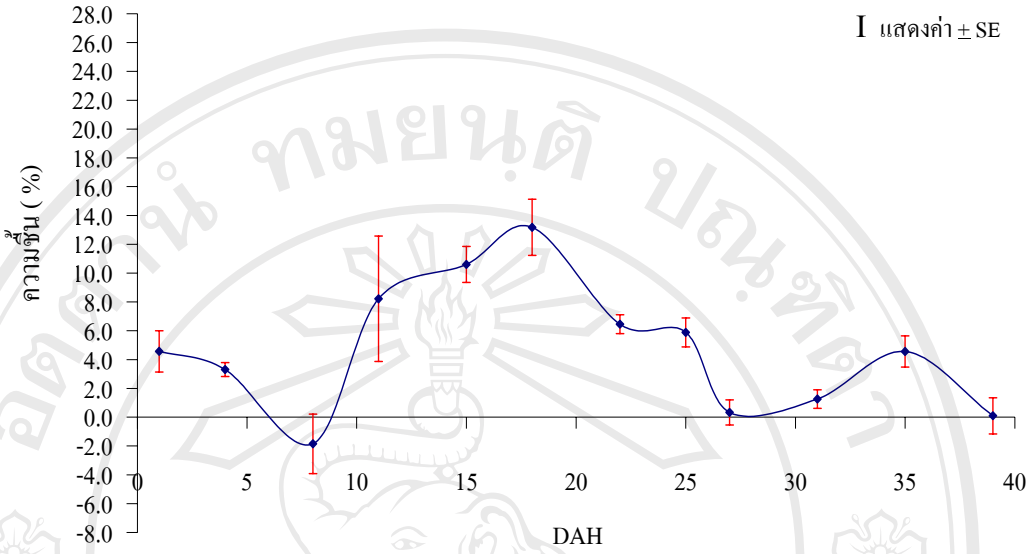

ภาพที่ 34 แสดงความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดข้าวระหว่างส่วนปลายและโคนรวงรูปแบบการปลูกแบบนาหว่านภายใต้การพ่นสารไดเมทธิพีน

3. ผลผลิตและองค์ประกอบผลผลิต

3.1 จำนวนหน่อต่อตารางเมตร

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของจำนวนหน่อต่อตารางเมตร (ตารางที่ 11) พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) ระหว่างรูปแบบการปลูกแบบนาดำและนาหว่าน โดยข้าวที่มีรูปแบบการปลูกแบบนาดำมีจำนวนหน่อต่อตารางเมตรเท่ากับ 249 หน่อต่อตารางเมตรขณะที่รูปแบบการปลูกแบบนาหว่านมีจำนวนหน่อต่อตารางเมตรเท่ากับ 238 หน่อต่อตารางเมตร (ตารางที่ 12) ส่วนการพ่นสารเคมีไม่มีผลทำให้จำนวนหน่อต่อตารางเมตรของแต่ละรูปแบบการปลูกมีความแตกต่างทางสถิติ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของผลผลิตและองค์ประกอบผลผลิตของข้าวที่มีรูปแบบการปลูกและการพ่นสารต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	จำนวนหน่อต่อตร.เมตร	จำนวนรวงต่อตร.เมตร	จำนวนเมล็ดดีต่อรวง	นน. 1,000 เมล็ด	ผลผลิต
M	*	ns	ns	ns	**
S	ns	ns	*	**	ns
M x S	ns	ns	ns	**	ns
CV %	9.64	10.28	12.15	4.02	15.37

M = รูปแบบการปลูก S = การพ่นสารเคมี

ns = ไม่มีความแตกต่างทางสถิติ

* = มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$)

** = มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($P \leq 0.01$)

ตารางที่ 12 จำนวนหน่อต่อตารางเมตรของข้าวขาวดอกมะลิ 105 ที่มีรูปแบบการปลูกต่างกัน

รูปแบบการปลูก	จำนวนหน่อต่อตารางเมตร
นาดำ	249a
นาหว่าน	238b

LSD (0.05) = 10.34

3.2 จำนวนรวงต่อตารางเมตร

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของจำนวนรวงต่อตารางเมตร (ตารางที่ 11) พบว่าไม่มีความแตกต่างกันระหว่างรูปแบบการปลูก การพ่นสารเคมีและไม่พ่น ตลอดจนอิทธิพลร่วมกันของรูปแบบการปลูกและการพ่นสารเคมีของจำนวนรวงต่อตารางเมตร ซึ่งโดยเฉลี่ยจำนวนรวงต่อตารางเมตรเท่ากับ 231 รวงต่อตารางเมตร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

3.3 จำนวนเมล็ดดีต่อรวง

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของจำนวนเมล็ดดีต่อรวง (ตาราง 11) พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) ของการพ่นสารเคมี โดยข้าวที่มีการพ่นจิบเบอเรลลินมีจำนวนเมล็ดดีต่อรวงสูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ 121 เมล็ดต่อรวงแต่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในข้าวที่ไม่พ่นสาร และข้าวที่พ่นไดเมทธิพินที่มีจำนวนเมล็ดดีต่อรวงเท่ากับ 117 และ 111 เมล็ดต่อรวงตามลำดับในขณะที่การพ่นสารโพแทสเซียมไอโอไดด์มีจำนวนเมล็ดดีต่อรวงต่ำสุดเฉลี่ยเท่ากับ 93 เมล็ดต่อรวง (ตารางที่ 13) ส่วนรูปแบบการปลูกไม่มีผลทำให้จำนวนเมล็ดดีต่อรวงมีความแตกต่างทางสถิติ

ตารางที่ 13 จำนวนเมล็ดดีต่อรวงของข้าว ที่มีการพ่นสารต่างกัน

สาร	จำนวนเมล็ดดีต่อรวง
ไม่พ่น	117.10a
โพแทสเซียมไอโอไดด์	93.87b
จิบเบอเรลลิน	121.40a
ไดเมทธิพีน	111.57a

LSD (0.05) = 16.95

3.4 น้ำหนัก 1,000 เมล็ด

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของน้ำหนัก 1,000 เมล็ด (ตารางที่ 11) พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการปลูกและการพ่นสารเคมี ($p \leq 0.01$) กล่าวคือในรูปแบบการปลูกแบบนาดำพบว่าการพ่นสารโพแทสเซียมไอโอไดด์มีแนวโน้มของน้ำหนัก 1,000 เมล็ดสูงกว่าข้าวที่มีการพ่นสารจิบเบอเรลลิน ไม่พ่นสารใดและพ่นไดเมทธิพีน ซึ่งมีน้ำหนัก 1,000 เมล็ดเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 26 กรัมส่วนข้าวที่ได้รับการพ่นจิบเบอเรลลิน ไม่พ่นสารใดและพ่นไดเมทธิพีนมีน้ำหนัก 1,000 เมล็ดไม่แตกต่างกันทางสถิติเฉลี่ยเท่ากับ 25 กรัม ในขณะที่รูปแบบการปลูกแบบนาหว่านพบว่าข้าวที่ไม่มีการพ่นสารใดและพ่นไดเมทธิพีนมีน้ำหนัก 1,000 เมล็ดไม่แตกต่างกันทางสถิติเฉลี่ยเท่ากับ 27 กรัม ส่วนข้าวที่ได้รับการพ่นจิบเบอเรลลินมีน้ำหนัก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

1,000 เมล็ดเฉลี่ยเท่ากับ 26 กรัมและข้าวที่ได้รับการพ่นโพแทสเซียมไอโอไดด์พบว่ามีน้ำหนัก 1,000 เมล็ดต่ำสุดมีค่าเท่ากับ 22 กรัม (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 น้ำหนัก 1,000 เมล็ดของข้าวที่มีรูปแบบการปลูกแบบนาดำและนาหว่านที่แบ่งตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงต่างกัน

รูปแบบการปลูก	**น้ำหนัก 1,000 เมล็ด (กรัม)**				**เฉลี่ย**
	ไม่พ่นสาร	**โพเทสเซียมไอโอไดด์**	**จิบเบอเรลลิน**	**ไดเมทธิพีน**	
นาดำ	25.63	26.37	25.90	25.16	**25.76**
นาหว่าน	27.63	22.01	26.50	27.11	**25.81**
เฉลี่ย	**26.63**	**24.19**	**26.20**	**26.13**	

LSD (0.05) การพ่นสาร X ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง = 1.84

3.5 ผลผลิต

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของผลผลิต (ตารางที่ 11) พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq 0.01$) ระหว่างรูปแบบการปลูกแบบนาดำและนาหว่าน โดยข้าวที่มีรูปแบบการปลูกแบบนาดำมีผลผลิตเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 498 กิโลกรัมต่อไร่ ขณะที่รูปแบบการปลูกแบบนาหว่านมีผลผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 351 กิโลกรัมต่อไร่ (ตารางที่ 15) ผลการทดลองพบว่าการพ่นสารไม่มีผลต่อผลผลิตของข้าว

ตารางที่ 15 ผลผลิตของข้าวขาวดอกมะลิ 105 ที่มีรูปแบบการปลูกต่างกัน

รูปแบบการปลูก	**ผลผลิต(กิโลกรัมต่อไร่)**
นาดำ	498.33a
นาหว่าน	350.92b

LSD (0.05) = 51.99

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

4. คุณภาพการสี

4.1 รูปแบบการปลูกแบบนาดำ

4.1.1 เปอร์เซ็นต์ข้าวต้น

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของเปอร์เซ็นต์ข้าวต้น (ตารางที่ 16) พบว่าเปอร์เซ็นต์ข้าวต้นของข้าวที่มีการพ่นสารและไม่พ่นมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) โดยพบว่าการพ่นจิบเบอเรลลินและไดเมทธิพีนมีเปอร์เซ็นต์ข้าวต้นเฉลี่ยเท่ากับ 59 เปอร์เซ็นต์ซึ่งมากกว่าเปอร์เซ็นต์ข้าวต้นของข้าวที่ได้รับการพ่นโพแทสเซียมไอโอไดด์และไม่พ่นสารใดที่มีเปอร์เซ็นต์ข้าวต้นเฉลี่ยเท่ากับ 57 และ 56 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ (ตารางที่ 17) นอกจากนี้ยังพบว่าเปอร์เซ็นต์ข้าวต้นของข้าวในแต่ละส่วนรวงมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq 0.01$) โดยข้าวที่อยู่บริเวณโคนรวงมีเปอร์เซ็นต์ข้าวต้นเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 59 เปอร์เซ็นต์ ส่วนบริเวณกลางและปลายรวงมีเปอร์เซ็นต์ข้าวต้นไม่แตกต่างกันทางสถิติเฉลี่ยเท่ากับ 58 และ 57 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของเปอร์เซ็นต์ข้าวต้น เปอร์เซ็นต์ข้าวสาร เปอร์เซ็นต์ข้าวกล้อง และเปอร์เซ็นต์รำภายใต้การพ่นสารเคมีและการแบ่งเมล็ดตามตำแหน่งภายในรวงที่มีรูปแบบการปลูกแบบนาดำ

แหล่งความแปรปรวน	เปอร์เซ็นต์ข้าวต้น	เปอร์เซ็นต์ข้าวสาร	เปอร์เซ็นต์ข้าวกล้อง	เปอร์เซ็นต์รำ
S	*	ns	ns	ns
P	**	ns	ns	ns
S X P	ns	ns	ns	ns
CV %	3.0	1.53	0.87	9.93

S = การพ่นสารเคมี P = ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง

ns = ไม่มีความแตกต่างทางสถิติ

* = มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$)

** = มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($P \leq 0.01$)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 17 การพ่นสารเคมีที่มีผลต่อเปอร์เซ็นต์ข้าวต้นของข้าวที่ปลูกรูปแบบนาดำ

สาร	เปอร์เซ็นต์ข้าวต้น
ไม่พ่นสาร	56.50b
โพแทสเซียมไอโอไดด์	57.64b
จิบเบอเรลลิน	59.78a
ไดเมทธิพีน	59.59a

LSD (0.05) = 1.91

ตารางที่ 18 เปอร์เซ็นต์ข้าวต้นของข้าวในแต่ละตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงที่ปลูกรูปแบบนาดำ

ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง	เปอร์เซ็นต์ข้าวต้น
ปลายรวง	57.07b
กลางรวง	58.27b
โคนรวง	59.79a

LSD (0.05) = 1.51

4.1.2 เปอร์เซ็นต์ข้าวสาร

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของเปอร์เซ็นต์ข้าวสาร (ตารางที่ 16) พบว่าไม่มีความแตกต่างกันระหว่างการพ่นสารเคมีและไม่พ่น ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง ตลอดจนอิทธิพลร่วมกันของการพ่นสารเคมีและตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงของเปอร์เซ็นต์ข้าวสารซึ่งโดยเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ข้าวสารเท่ากับ 68.57 เปอร์เซ็นต์

4.1.3 เปอร์เซ็นต์ข้าวกล้อง

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของเปอร์เซ็นต์ข้าวกล้อง (ตารางที่ 16) พบว่าไม่มีความแตกต่างกันระหว่างการพ่นสารเคมีและไม่พ่น ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง ตลอดจนอิทธิพลร่วมกันของการพ่นสารเคมีและตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงของเปอร์เซ็นต์ข้าวกล้องซึ่งโดยเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ข้าวกล้องเท่ากับ 76.88 เปอร์เซ็นต์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

4.1.4 เปอร์เซ็นต์รำ

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) (ตารางที่ 16) ของเปอร์เซ็นต์รำ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันระหว่างการพ่นสารเคมีและไม่พ่น ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง ตลอดจนอิทธิพลร่วมกันของการพ่นสารเคมีและตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงของเปอร์เซ็นต์รำซึ่งโดยเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์รำเท่ากับ 8.30 เปอร์เซ็นต์

4.2 รูปแบบการปลูกแบบนาหว่าน

4.2.1 เปอร์เซ็นต์ข้าวต้น

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของเปอร์เซ็นต์ข้าวต้น (ตารางที่ 19) พบว่าไม่มีความแตกต่างกันระหว่างการพ่นสารเคมีและไม่พ่น ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง ตลอดจนอิทธิพลร่วมกันของการพ่นสารเคมีและตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงของเปอร์เซ็นต์ข้าวต้นซึ่งโดยเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ข้าวต้นเท่ากับ 59.35 เปอร์เซ็นต์

4.1.2 เปอร์เซ็นต์ข้าวสาร

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของเปอร์เซ็นต์ข้าวสาร (ตารางที่ 19) พบว่าไม่มีความแตกต่างกันระหว่างการพ่นสารเคมีและไม่พ่น ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง ตลอดจนอิทธิพลร่วมกันของการพ่นสารเคมีและตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงของเปอร์เซ็นต์ข้าวสารซึ่งโดยเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ข้าวสารเท่ากับ 68.74 เปอร์เซ็นต์

4.1.3 เปอร์เซ็นต์ข้าวกล้อง

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของเปอร์เซ็นต์ข้าวกล้อง (ตารางที่ 19) พบว่าไม่มีความแตกต่างกันระหว่างการพ่นสารเคมีและไม่พ่น ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง ตลอดจนอิทธิพลร่วมกันของการพ่นสารเคมีและตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงของเปอร์เซ็นต์ข้าวกล้องซึ่งโดยเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ข้าวกล้องเท่ากับ 76.93 เปอร์เซ็นต์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของเปอร์เซ็นต์ข้าวต้น เปอร์เซ็นต์ข้าวสาร เปอร์เซ็นต์ข้าวกล้อง และเปอร์เซ็นต์รำภายใต้การพ่นสารเคมีและการแบ่งเมล็ดตามตำแหน่งภายในรวงที่มีรูปแบบการปลูกแบบนาหว่าน

แหล่งความแปรปรวน	เปอร์เซ็นต์ข้าวต้น	เปอร์เซ็นต์ข้าวสาร	เปอร์เซ็นต์ข้าวกล้อง	เปอร์เซ็นต์รำ
S	ns	ns	ns	ns
P	ns	ns	ns	ns
S X P	ns	ns	ns	ns
CV %	7.57	1.36	0.61	7.39

S = การพ่นสารเคมี P = ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง

ns = ไม่มีความแตกต่างทางสถิติ

* = มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$)

** = มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($P \leq 0.01$)

4.1.4 เปอร์เซ็นต์รำ

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของเปอร์เซ็นต์รำ (ตารางที่ 19) พบว่าไม่มีความแตกต่างกันระหว่างการพ่นสารเคมีและไม่พ่น ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง ตลอดจนอิทธิพลร่วมกันของการพ่นสารเคมีและตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงของเปอร์เซ็นต์รำซึ่งโดยเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์รำเท่ากับ 8.17 เปอร์เซ็นต์

5. ความแข็งของเมล็ดข้าว

5.1 รูปแบบการปลูกแบบนาดำ

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของความแข็งเมล็ด (ตารางที่ 20) พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการพ่นสารเคมีและตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง ($p \leq 0.05$) กล่าวคือ ข้าวที่ได้รับการพ่นไดเมทธิพีนมีความแข็งของเมล็ดเฉลี่ยสูงสุดโดยพบว่าเมล็ดบริเวณปลายและโคนรวงมีความแข็งเมล็ดไม่แตกต่างกันเฉลี่ยเท่ากับ 74 นิวตันต่อตารางเซนติเมตรและบริเวณกลางรวงมีความแข็งต่ำสุดเฉลี่ยเท่ากับ 69 นิวตันต่อตารางเซนติเมตร ในขณะที่ข้าวที่ไม่ได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

รับการพ่นสารมีความแข็งเฉลี่ยเท่ากับ 68 นิวตันต่อตารางเซนติเมตรแต่ไม่แตกต่างทางสถิติจากข้าวที่ได้รับการพ่นจิบเบอเรลลิน และโพแทสเซียมไอโอไดด์ซึ่งมีความแข็งเมล็ดไม่แตกต่างกันเฉลี่ยเท่ากับ 71 นิวตันต่อตารางเซนติเมตรและบริเวณโคนรวงมีค่าเฉลี่ยความแข็งเมล็ดต่ำสุดเท่ากับ 62 นิวตันต่อตารางเซนติเมตร ส่วนข้าวที่ได้รับการพ่นจิบเบอเรลลินที่เมล็ดอยู่บริเวณปลายรวงมีความแข็งเมล็ดเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 68 นิวตันต่อตารางเซนติเมตรส่วนบริเวณกลางและโคนรวงมีความแข็งเมล็ดไม่แตกต่างกันเฉลี่ยเท่ากับ 66 นิวตันต่อตารางเซนติเมตรและข้าวที่ได้รับการพ่นโพแทสเซียมไอโอไดด์พบว่าบริเวณโคนรวงมีความแข็งเมล็ดเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 67 นิวตันต่อตารางเซนติเมตร ส่วนบริเวณปลายและกลางรวงมีความแข็งเมล็ดไม่แตกต่างกันเฉลี่ยเท่ากับ 65 นิวตันต่อตารางเซนติเมตร (ตารางที่ 21)

5.2 รูปแบบการปลูกแบบนาหว่าน

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของความแข็งของเมล็ดข้าว (ตารางที่ 20) พบว่าไม่มีความแตกต่างกันระหว่างการพ่นสารเคมีและไม่ได้พ่น ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงตลอดจนอิทธิพลร่วมกันระหว่างการพ่นสารเคมีและตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงของความแข็งเมล็ดซึ่งโดยเฉลี่ยเมล็ดข้าวมีความแข็งเท่ากับ 69 นิวตันต่อตารางเซนติเมตร

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความแข็งของเมล็ดข้าวภายใต้การพ่นสารเคมีและการแบ่งเมล็ดตามตำแหน่งภายในรวงรูปแบบการปลูกแบบนาดำและนาหว่าน

แหล่งความแปรปรวน	ความแข็งเมล็ดข้าว (นิวตันต่อตารางเซนติเมตร)	
	รูปแบบการปลูกแบบนาดำ	รูปแบบการปลูกแบบนาหว่าน
S	*	ns
P	ns	ns
SxP	*	ns
CV %	4.59	5.51

S = การพ่นสารเคมี P = ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง

ns = ไม่มีความแตกต่างทางสถิติ

* = มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$)

** = มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($P \leq 0.01$)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 21 ความแข็งเมล็ดข้าวภายใต้การพ่นสารเคมี และตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงต่างกันในรูปแบบการปลูกแบบนาดำ

สารเคมี	ความแข็งเมล็ด (นิวตันต่อตารางเซนติเมตร)			เฉลี่ย
	ปลายรวง	กลางรวง	โคนรวง	
ไม่พ่นสาร	71.73	71.53	62.06	**68.44**
โพแทสเซียมไอโอไดด์	65.0	65.73	67.46	**66.06**
จิบเบอเรลลิน	68.20	66.46	66.66	**67.10**
ไดเมทธิพีน	74.60	69.80	74.93	**73.11**
เฉลี่ย	**69.88**	**68.38**	**67.77**	

LSD (0.05) การพ่นสาร X ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง = 5.70

6. ปริมาณสารหอม 2AP ในเมล็ดข้าว

6.1 รูปแบบการปลูกแบบนาดำ

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของปริมาณสารหอม 2AP ในเมล็ดข้าว (ตารางที่ 22) พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการพ่นสารเคมีและตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง ($p \leq 0.05$) กล่าวคือข้าวที่ไม่มีการพ่นสารใดและข้าวที่ได้รับการพ่นจิบเบอเรลลินมีแนวโน้มของปริมาณสารหอม 2AP สูงกว่าข้าวที่ได้รับการพ่นไดเมทธิพีนและพบว่าที่บริเวณปลายรวงมีปริมาณสารหอม 2AP สูงกว่าทั้งข้าวที่ไม่ได้พ่นสาร ข้าวที่พ่นจิบเบอเรลลินและไดเมทธิพีน โดยพบว่าข้าวที่ไม่มีการพ่นสารในส่วนปลายรวงมีปริมาณสารหอม 2AP เฉลี่ยสูงสุดและข้าวที่ได้รับการพ่นจิบเบอเรลลินและไดเมทธิพีนในส่วนปลายรวงมีปริมาณสารหอม 2AP เฉลี่ยเท่ากับ 2.50 และ 2.08 พีพีเอ็ม ตามลำดับ (ตารางที่ 23)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของปริมาณสารหอม 2AP ในเมล็ดที่ระยะเก็บเกี่ยวภายใต้การพ่นสารเคมีและการแบ่งเมล็ดตามตำแหน่งภายในรวงรูปแบบการปลูกแบบนาดำและนาหว่าน

แหล่งความแปรปรวน	ปริมาณสารหอม 2AP (พีพีเอ็ม)	
	รูปแบบการปลูกแบบนาดำ	รูปแบบการปลูกแบบนาหว่าน
S	**	**
P	**	ns
SxP	*	**
CV %	5.53	5.56

S = การพ่นสารเคมี P = ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง

ns = ไม่มีความแตกต่างทางสถิติ

* = มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$)

** = มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($P \leq 0.01$)

ตารางที่ 23 ปริมาณสารหอม 2AP ของเมล็ดข้าวภายใต้การพ่นสารเคมีและตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงต่างกันรูปแบบการปลูกแบบนาดำ

สารเคมี	ปริมาณสารหอม 2AP (พีพีเอ็ม)			เฉลี่ย
	ปลายรวง	กลางรวง	โคนรวง	
ไม่พ่นสาร	2.54	2.08	2.16	**2.26**
จิบเบอเรลลิน	2.50	2.13	1.70	**2.11**
ไดเมทธิพีน	2.08	1.63	1.49	**1.73**
เฉลี่ย	**2.37**	**1.95**	**1.78**	

LSD (0.05) การพ่นสาร X ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง = 0.29

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

6.2 รูปแบบการปลูกแบบนาหว่าน

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ (analysis of variance) ของปริมาณสารหอม 2AP ในเมล็ดข้าว (ตารางที่ 22) พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการพ่นสารเคมีและตำแหน่งของ

เมล็ดภายในรวง (P≤ 0.01) กล่าวคือข้าวที่ได้รับการพ่นจิบเบอเรลลินมีแนวโน้มของปริมาณสารหอม 2AP สูงกว่าการพ่นไดเมทธิพีนและไม่พ่นสาร โดยพบว่าการพ่นจิบเบอเรลลินมีการสะสมปริมาณสารหอม 2AP ที่เพิ่มขึ้นจากส่วนปลาย กลางและโคนรวงตามลำดับ โดยมีปริมาณสารหอม 2AP เฉลี่ยสูงสุดที่ส่วนโคนรวงมีค่าเท่ากับ 1.98 พีพีเอ็ม ในขณะที่การพ่นไดเมทธิพีนพบว่ามีการสะสมปริมาณสารหอม 2AP ที่เพิ่มขึ้นจากส่วนโคน กลางและปลายรวงตามลำดับ โดยพบว่าที่ส่วนปลายรวงมีปริมาณสารหอม 2AP เฉลี่ยสูงสุดมีค่าเท่ากับ 1.70 พีพีเอ็ม และพบว่าการไม่พ่นสารใดมีปริมาณสารหอม 2AP ต่ำสุด (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 ปริมาณสารหอม 2AP ของเมล็ดข้าวภายใต้การพ่นสารเคมีและตำแหน่งของเมล็ดภายในรวงต่างกัน

สารเคมี	ปริมาณสารหอม 2AP (พีพีเอ็ม)			เฉลี่ย
	ปลายรวง	กลางรวง	โคนรวง	
ไม่พ่นสาร	1.51	1.06	1.48	**1.35**
จิบเบอเรลลิน	1.36	1.77	1.98	**1.70**
ไดเมทธิพีน	1.70	1.65	0.97	**1.44**
เฉลี่ย	**1.52**	**1.49**	**1.47**	

LSD (0.05) การพ่นสาร X ตำแหน่งของเมล็ดภายในรวง = 0.14

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสีและการพัฒนาเมล็ด

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางสถิติ (correlation analysis) (ตารางที่ 25) สามารถสรุปความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสีกับการพัฒนาเมล็ดได้ดังภาพที่ 35 ซึ่งพบว่าเปอร์เซ็นต์ข้าวสารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเปอร์เซ็นต์ข้าวต้นและเปอร์เซ็นต์ข้าวกล้อง ความสัมพันธ์ดังกล่าวสามารถอธิบายได้ดังนี้ คุณภาพการสีประกอบด้วยส่วนของข้าวที่เป็นข้าวสารทั้งหมด (total milled rice) และเปอร์เซ็นต์ข้าวต้น (headrice recovery) และเนื่องจากข้าวสารได้จากการขัดสีข้าวกล้องและสัดส่วนหลักของข้าวสารมาจากเปอร์เซ็นต์ข้าวต้น ฉะนั้นการที่เปอร์เซ็นต์ข้าวสารสูงย่อมส่งผลให้ได้เปอร์เซ็นต์ข้าวต้นสูงตาม สอดคล้องกับ Jongkaewwattana and Geng (1991) รายงานว่าเปอร์เซ็นต์ข้าวสารมีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อเปอร์เซ็นต์ข้าวต้น จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางสถิติยังพบว่า เปอร์เซ็นต์ข้าวต้นมีความสัมพันธ์ทางลบกับเปอร์เซ็นต์รำแสดงให้เห็นว่าการขัดสีที่ต้องขัดสีรำออกมากทำให้เมล็ดข้าวมีโอกาสหักสูง นอกจากนี้ยังพบว่าเปอร์เซ็นต์ข้าวต้นนั้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนวันสะสมน้ำหนักแห้งสูงสุด และน้ำหนักแห้งสะสมสูงสุดคาดว่าเป็นผลมาจากระยะเวลาการสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดมีผลต่อเปอร์เซ็นต์ข้าวต้น เนื่องจากเมล็ดที่มีระยะเวลานานในการสะสมน้ำหนักแห้งสามารถสะสมสารสังเคราะห์ได้เต็มที่แป้งที่เติมในเมล็ดจึงมีความสมบูรณ์เกิดช่องว่างน้อยทำให้ได้เมล็ดมีคุณภาพการสีที่สูงด้วย สำหรับความแข็งเมล็ดและปริมาณสารหอม 2AP ในการศึกษาครั้งนี้ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์ทางสถิติกับทุกปัจจัยการทดลอง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสีและการพัฒนาเมล็ด

	max dt.	max wt.	rate	headrice	milled	brown	bran	hardness
max wt.	0.7195							
p-value	0.0000	..	..	..	..	..	..	..
rate	..	0.4110						
		0.0020	..	..	..	..	..	..
headrice	0.6364	0.4567						
	0.0000	0.0005	..	..	..	..	..	..
milled	..	..	..	0.3571				
				0.0080	..	..	..	..
brown	..	..	..	..	0.5686			
					0.0000	..	..	..
bran	..	-0.3262	..	-0.3824	-0.7516			
		0.0161		0.0043	0.0000	..	..	..
hardness	..	..	..	..	..	..	..	..
aroma	..	..	..	..	..	..	..	..

max dt. = จำนวนวันเฉลี่ยที่ข้าวสะสมน้ำหนักแห้งเมล็ดสูงสุด

max wt = น้ำหนักแห้งของเมล็ดสะสมสูงสุด

rate = อัตราการสะสมน้ำหนักแห้งสูงสุด

headrice= เปอร์เซ็นต์ข้าวต้น

milled = เปอร์เซ็นต์ข้าวสาร

brown = เปอร์เซ็นต์ข้าวกล้อง

bran = เปอร์เซ็นต์รำ

hardnes = ความแข็งเมล็ด

aroma = ปริมาณสารหอม 2AP

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

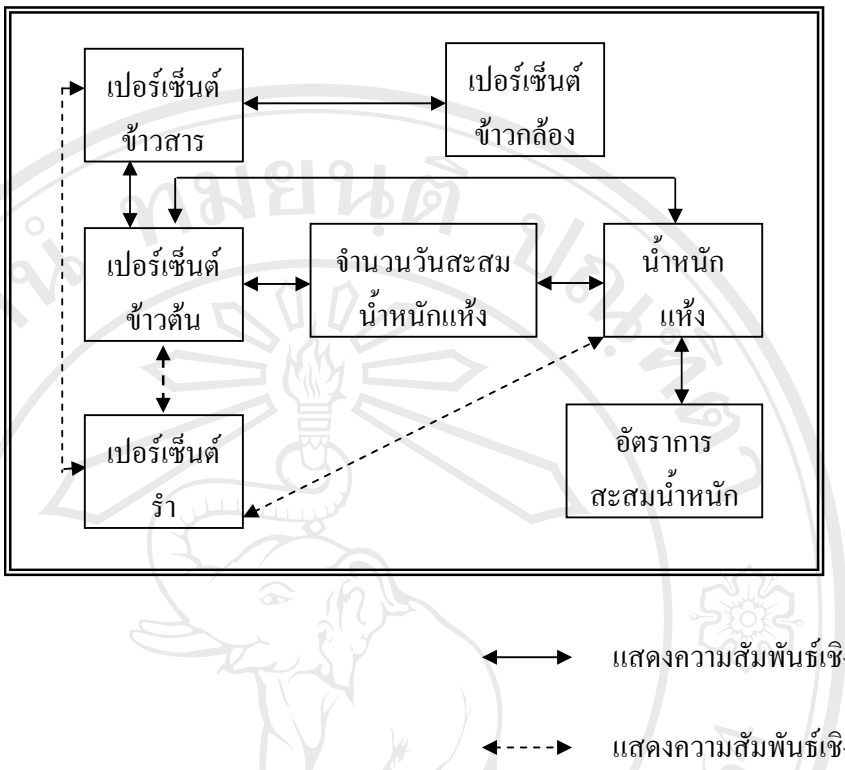

ภาพที่ 35 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสีและการพัฒนาเมล็ด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved